

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Penitenciární péče

TRESTNÝ ČIN LOUPEŽ NA OKRESE MLADÁ BOLESLAV
The criminal offence robbery in the district Mladá Boleslav

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-4038

Autor:
Radek ŠMEJDA

Podpis:

Adresa:
Třída T. G. Masaryka 1069
293 01, Mladá Boleslav

Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
76	11	1	9	21	2+1CD

V Liberci dne: 15.11.2009

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Radek Šmejda

Adresa:

Tř. T.G. Masaryka 1069, Mladá Boleslav

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Penitenciární péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

TRESTNÝ ČIN LOUPEŽ NA OKRESE MLADÁ
BOLESLAV

Název práce v angličtině:

The criminal offence robbery in the district
Mladá Boleslav

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Termín odevzdání práce:

30.11. 2009

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Radek Šmejda

Datum: 27. 02. 2008

Podpis studenta:

Cíl práce:

Zmapování vývoje trestného činu loupež za posledních 5 let na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu.

Základní literatura:

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. ISBN: 80-85858-70-3

CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. 1. vydání. Praha: Themis, 2006. ISBN: 80-7312-051-X.

NOVOTNÝ, Oto, a kol. *Kriminologie*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2004. ISBN: 80-7357-026-2.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie násilí: o psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. ISBN: 80-85858-30-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vydání. Praha: Portál, 2004. ISBN: 80-7178-802-3.

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15.11.2009

Radek Šmejda

Poděkování

Rád bych touto formou poděkoval PhDr. Janu Sochůrkovi, Ph.D. nejenom za odborné vedení, cenné rady a připomínky při tvorbě bakalářské práce, ale i za jeho vstřícnost a ochotu. Dále bych tímto rád poděkoval své rodině za psychickou a morální podporu.

Název bakalářské práce: Trestný čin loupež na okrese Mladá Boleslav

Název bakalářské práce: The criminal offence robbery in the district Mladá Boleslav

Jméno a příjmení autora: Radek Šmejda

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Resumé

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat vývoj trestného činu loupež za posledních 5 let na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. K vypracování byla zvolena metoda studia dokumentace celkového nápadu násilné trestné činnosti za období od roku 2004 do roku 2008 a analýza získaných dat – spisové dokumentace. Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části.

V teoretické části práce jsem obecně vymezil násilnou kriminalitu, charakterizoval trestný čin loupeže, nejčastější způsoby páchání, přípravu, způsoby provedení, osobu pachatele loupeže, rysy trestního provinění mládeže, faktory podněcující vznik delikventního chování, oběť a její prožívanou újmu i následnou pomoc. Dále jsem se zaměřil na samotné odhalování a vyšetřování loupeží se zaměřením na vzniklé stopy na místech činu, výsledky poškozených, svědků, obviněných a prevenci loupeží. Na závěr teoretické části jsem zahrnul problematiku cizinců v České republice, kteří mají také svůj podíl na páchání loupeží.

Praktická část byla zaměřena na vývoj trestného činu loupež za období od roku 2004 do roku 2008 na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. Byla zde i uvedena zjištěná data k problematice vymyšlených loupeží ze strany poškozených, či loupeží s užitím násilí či s pohrůzkou užití násilí. Dále jsem se zaměřil na oběti loupeží dle pohlaví, loupeží peněžních ústavů, loupeží čerpacích stanic pohonných hmot a samotnou objasněnost loupeží. V rámci zjištěných pachatelů trestného činu loupeže jsem se zaměřil na cizince z pohledu státní příslušnosti a věkového rozložení. V závěru byla navržena možná preventivní opatření.

Klíčová slova

Cizinec, loupež, místo činu, násilník, násilná trestná činnost, oběť, obviněný, pachatel, pomoc, poškozený, prevence, psychická charakteristika, sekundární viktimizace, stopy, svědek, trestný čin, újma, výsledky, vyšetřování.

Summary

Aim of this Bachelor Degree Thesis was to survey trend of the criminal offence robbery in the district Mladá Boleslav in the last 5 years from the point of view of its participation in overall occurrence of violent crime and also from the point of view of participation of foreigners as perpetrators of this kind of crime. Method of research of documentation of overall violent crime in the period from 2004 to 2008 and method of analysis of information gained from collection of documents were used for processing of this Bachelor Degree Thesis, which was divided into two parts.

In the theoretical part of the thesis violent criminality was defined and robbery, the most common ways of its commission, its preparation, ways of its realisation, person of offender of robbery, features of criminal offence of the juveniles, elements encouraging formation of law breaking behaviour, victim and its experienced harm and subsequent help were described. Then I focused on detection and investigation of robberies themselves with orientation on marks left on the crime scene, examination of victims, witnesses, accused and also prevention of robberies. At the end of the theoretical part questions of foreigners in the Czech Republic who also participate in commission of robberies are involved.

Practical part was aimed at trend of the criminal offence robbery during period from 2004 to 2008 in the district Mladá Boleslav from the point of view of its participation in overall occurrence of violent crime and also from the point of view of participation of foreigners as perpetrators of this kind of crime. Information connected with problems of robberies made-up by harmed or robberies with use of violence or threat of violence was mentioned there, too. Next I focused on victims of robberies according to sex, robberies of banking institutions, robberies of filling stations and also detection rate itself. Within detected offenders of robbery I focused on foreigners from the point of view of their nationality or age. Preventive measures were also suggested at the end of the thesis.

Keywords

Foreigner, robbery, crime scene, violent crime, victim, accused, offender, perpetrator, help, harmed, prevention, psychical characteristics, secondary victimization, marks, witness, crime, harm, examination, investigation.

Резюме

Предметом этой бакалаврской работы было зондировать тенденции наказуемого деяния ограбления в течение 5ти лет в районе Млада Болеслав с точки зрения его участия в общем появлении насильственной наказуемой деятельности и с точки зрения участия иностранцев как обнаруженных преступников этой наказуемой деятельности. Для выработки был избран метод исследования документации общего появления насильственной наказуемой деятельности в периоде с 2004 года до 2008 года и анализ собранных данных. Бакалаврская работа была разделена на две части.

В теоретической части работы я вообще определил насильственную преступность и характеризовал наказуемое деяние ограбления, наиболее частые способы совершения, подготовку, способы произведения, лицо преступника, черты уголовного проступка молодёжи, факторы побуждающие возникновение преступного поведения, жертву и её страдание и тоже последующую помощь. Далее я занимался раскрытием и расследованием по ограблению с направлением на следы на месте происшествия, допрос пострадавшего, свидетелей, обвиняемых и предупреждение ограблений. В конце теоретической части я включил проблематику иностранцев в Чешской Республике, которые тоже участвуют в ограблениях.

Практическая часть была направлена на тенденции наказуемого деяния ограбления во время с 2004 года до 2008 года в районе Млада Болеслав с точки зрения его участия в общем появлении насильственной наказуемой деятельности и с точки зрения участия иностранцев как обнаруженных преступников этой наказуемой деятельности. Здесь были тоже указаны установленные данные к проблематике ограблений вымышленных со стороны пострадавших или ограблений с применением насилия или с угрозой применения насилия. Далее я ориентировался на жертвы ограблений по полу, ограблений банковских учреждений, ограблений автозаправочных станций и тоже на самое раскрытие ограблений. В рамках обнаруженных преступников наказуемого деяния ограбления я занимался иностранцами с точки зрения их гражданства и их возраста. В конце работы были предложены возможные предупредительные меры.

Ключевые слова

Иностранец, ограбление, место происшествия, насильник, насильственная наказуемая деятельность, жертва, обвиняемый, преступник, помощь, пострадавший, предупреждение, психическая характеристика, вторичная виктимизация, следы, свидетель, наказуемое деяние, ущерб, допрос, расследование.

OBSAH:

1 ÚVOD	10
2 TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1 Trestný čin	11
2.2 Násilná kriminalita	12
2.3 Trestný čin loupež	13
2.3.1 Charakteristika loupeže	13
2.3.2 Nejčastější způsoby páčání loupeže	14
2.3.3 Příprava loupeže	15
2.3.4 Způsob provedení	17
2.4 Pachatelé loupeží	18
2.4.1 Typické psychické charakteristiky pachatelů trestných činů	20
2.4.2 Charakteristické rysy trestního provinění mládeže	22
2.4.2.1 Faktory podněcující vznik delikventního chování mládeže	24
2.4.3 Typologie násilníka	25
2.5 Oběti loupeží	26
2.5.1 Typologie obětí	26
2.5.2 Prožívání újmy	27
2.5.3 Nejčastější chyby vedoucí k sekundární viktimizaci	29
2.5.4 Pomoc oběti trestného činu	30
2.6 Odhalování a vyšetřování loupeží	30
2.6.1 Ohledání místa činu	31
2.6.2 Stopy u loupeží	31
2.6.3 Verze u loupežných přepadení	32
2.6.4 Vybrané vyšetřovací úkony	33
2.6.5 Výslech poškozeného	33
2.6.6 Obecné zásady pro jednání s obětí trestného činu	35
2.6.7 Výslech svědka	36
2.6.8 Výslech obviněného	37
2.7 Prevence loupežných přepadení	38
2.8 Cizinci v České republice	39

3 PRAKTICKÁ ČÁST	44
3.1 Stanovení předpokladů	45
3.2 Použité metody	45
3.3 Získaná data a jejich interpretace	46
3.3.1 Vyhodnocení předpokladu č. 1	46
3.3.1.1 Vymyšlené loupež	49
3.3.1.2 Loupeže s násilím nebo s pohrůžkou užití násilí	51
3.3.1.3 Oběti dle pohlaví	53
3.3.1.4 Loupeže peněžních ústavů a čerpacích stanic pohonných hmot	55
3.3.1.5 Objasněnost loupeží	59
3.3.2 Vyhodnocení předpokladu č. 2	62
3.3.2.1 Cizinci jako zjištění pachatelé loupeží	64
3.3.2.2 Věkové rozložení pachatelů cizinců	66
4 ZÁVĚR	69
5 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	71
6 SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	74
7 SEZNAM PŘÍLOH	76

1 Úvod

Násilí jako takové provází lidstvo již od nepaměti, patří k biologické vybavenosti lidského jedince, které je dané jeho tisíciletým vývojem a dalo by se říci, že patří do přirozené škály chování. V současné době jsme denně vystaveni různým zprávám s agresivním podtextem a mnoha lidem se tak může zdát, že agrese a násilí je normou, se kterou se setkáváme prakticky každý den a její zvyšování je zcela přirozené. Násilí tedy přijímáme jako součást života a s ním související páchaní násilné trestné činnosti.

Tématem mé bakalářské práce je trestný čin loupeže na okrese Mladá Boleslav, které jsem si zvolil, jelikož pracuji již několik let jako policista Služby kriminální policie a vyšetřování a mojí specializací je problematika násilné trestné činnosti. Odhalování a vyšetřování násilné trestné činnosti považuji za nejprestižnější práci u Služby kriminální policie a vyšetřování. Celkově považuji násilnou trestnou činnost za jednu ze společensky nejzávažnějších. Loupež představuje útok na cizí majetek i na tělesnou integritu oběti. Rozsah útoku může být od pohružky užití násilí až po drastické napadení, v některých případech končící i smrtí oběti.

Loupež obecně negativně působí na společnost, vyvolává pocit ohrožení. K této situaci také velmi přispívá velká medializace takového trestného jednání. Tento druh ohrožení je z hlediska závažnosti následků obtížně srovnatelný s jinými majetkovými riziky, protože zahrnuje právě prvek násilí vůči osobám. Použití násilí jako způsob získávání cizího majetku nepochybně provází lidské společenství od samotných počátků jeho historie. Ať už byly projevy tohoto jevu v jednotlivých etapách vývoje společnosti jakékoliv, jeho podstata zůstává dodnes nezměněna – člověk, jedinec či v různé míře organizovaná skupina užívají násilí vůči jinému člověku či lidem, aby si přivlastnili věc, která jim nepatří a přivodili si majetkový nebo jiný užitek.

Cílem bakalářské práce je zmapovat vývoj trestného činu loupeže za posledních 5 let na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. Násilnou trestnou činnost v této práci tvoří trestné činy vraždy, loupeže, vydírání, znásilnění a těžké ublížení na zdraví.

V teoretické části práce popisuji a definuji násilnou kriminalitu obecně, charakterizuji trestný čin loupeže, nejčastější způsoby páchání této trestné činnosti, její přípravu a způsoby provedení. Dále se zaměřuji na osobu pachatele loupeže, rysy trestního provinění mládeže, faktory podněcující delikventní chování, oběť loupežného přepadení a její prožívanou újmu, i následnou pomoc. Druhou část tvoří již samotné odhalování a vyšetřování loupeží se zaměřením na vzniklé stopy na místech činu a výsledky poškozených, svědků a obviněných. Na závěr teoretické části jsem zahrnul problematiku cizinců v České republice, kteří mají také svůj podíl na páchání loupeží.

Praktická část obsahuje vyhodnocení údajů se zaměřením na vývoj trestného činu loupež za období od roku 2004 do roku 2008 na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. Snažil jsem se zde zahrnout i zjištěné údaje k problematice vymyšlených loupeží ze strany poškozených či loupeží s užitím násilí či s pohrůzkou užití násilí. Dále jsem se zaměřil na oběti loupeží dle pohlaví, loupeží peněžních ústavů, loupeží čerpacích stanic pohonných hmot a samotnou objasněnost loupeží. V rámci zjištěných pachatelů trestného činu loupeže jsem se zaměřil na cizince z pohledu státní příslušnosti a věkového rozložení. K vypracování byla zvolena metoda studia dokumentace celkového nápadu násilné trestné činnosti za období od roku 2004 do roku 2008 a analýza získaných dat – spisové dokumentace.

2 Teoretická část

2.1 Trestný čin

Trestný čin je dle platného českého trestního práva základem trestní odpovědnosti. Definice trestného činu je uvedena v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. ve znění pozdějších předpisů. **V ustanovení § 3 trestního zákona je uvedeno:**

- (1) Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

- (2) Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu.
- (3) K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.
- (4) Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.¹

2.2 Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je součástí tzv. obecné kriminality. Jedná se o pojem kriminologický, nikoliv právní. V trestním právu a kriminologii je nejobvyklejší pojetí, které se omezuje na úmyslné užití fyzického násilí, resp. pohrůžky násilím vůči osobě.

Trestní zákon pojem násilí nedefinuje a neuvádí trestné činy násilné povahy jako ucelenou skupinu. Nalezneme je mezi trestnými činy proti životu a zdraví, ale i v rámci trestných činů proti republice, proti pořádku ve věcech veřejných, trestných činů obecně nebezpečných a narušujících občanské soužití. Dále se můžeme s trestnými činy násilné povahy setkat mezi trestnými činy proti svobodě a lidské důstojnosti, proti lidskosti a trestných činů vojenských.

V pojetí policejní statistiky jsou v rámci násilné kriminality zvláště vykazovány: usmrcení lidského plodu, únos, opuštění dítěte, násilí na veřejném činiteli, úmyslné ublížení na zdraví, rvačka, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, útisk, braní rukojmí, porušování svobody sdružování a shromažďování, omezování osobní svobody, týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, porušování domovní svobody, nebezpečné vyhrožování, vydírání, loupež a vražda.

Fyzické násilí může být motivováno buď nepřátelstvím (např. vražda spáchaná ze msty) nebo může jít o tzv. násilí instrumentální, sloužící dalšímu účelu (např. loupež).

¹ NOVOTNÝ, František, a kol. *Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář)*. Praha: Eurounion, 2002, s. 18.

2.3 Trestný čin loupež

Loupež patří mezi nejzávažnější trestné činy. V trestním zákoně č. 140/1961 Sb. je loupež uvedena v hlavě osmé. Spadá mezi trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti, neboť značná nebezpečnost loupeže spočívá především v zásahu do osobní svobody. Skutkovou podstatu trestného činu loupeže lze charakterizovat jako užití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí. V případě loupeže se jedná o násilný zásah do svobody člověka spojený s úmyslem zmocnit se cizí věci. Toto jednání je vysoce společensky nebezpečné.

V trestním zákoně č. 140/1961 Sb. je loupež vymezena v § 234. V tomto paragrafu se uvádí:

- (1) Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.
- (2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
 - b) způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví nebo značnou škodu.
- (3) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu nebo smrt.²

2.3.1 Charakteristika loupeže

Podstatným znakem loupeže je násilí nebo hrozba bezprostředního násilí, které lze charakterizovat jako nebezpečné působení (nátlak) na člověka s cílem způsobit mu fyzické utrpení či újmu. K způsobení fyzické újmy ve většině případů pachatelé používají fyzické síly a zbraně. Pachatelé mohou použít i jiné předměty, které zbraň nahrazují (např. kyseliny, koření, atd.). Za násilí můžeme považovat i lest. Jedná se o skrytou formu násilí, kterou oběť nemusí ani vnímat. Násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí může směřovat i proti třetí osobě (např. přepadení s rukojmím).

² NOVOTNÝ, František, a kol. *Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář)*. Praha: Eurounion, 2002, s. 339.

Úmysl zmocnit se věci bývá projevován nejčastěji přímo slovní či písemnou výzvou zpravidla v úvodu přepadení. Následkem loupeže je zpravidla škoda na majetku přepadené osoby. Aby bylo jednání pachatele posouzeno jako trestný čin loupeže, nemusí škoda na majetku vůbec nastat, protože vždy, tedy i u neúspěšných loupeží, je porušen přinejmenším jeden ze zákonem chráněných zájmů – osobní svoboda a svoboda rozhodování. Dalším následkem bývá újma na fyzickém či duševním zdraví přepadených. Psychické následky nastávají v různé míře intenzity téměř ve všech případech.

Při loupežných je nejčastěji používána namířená krátká střelná zbraň, fyzické násilí, nebo i přiložení nože na tělo přepadeného při fyzickém kontaktu. **K demonstraci násilí jsou pachateli dále používány:**

- předměty, které pachatel prohlásí za výbušninu či jinou nebezpečnou látku,
- hořlaviny k polití a zapálení,
- injekční stříkačky údajně infikované virem HIV,
- nebo jen konkludentní jednání, tedy jednání bez verbálního nebo písemného projevu, z něhož lze usoudit na úmysl pachatele použít násilí vůči zaměstnanci nebo jiné osobě (např. pouze namířená střelná zbraň, cvakání kohoutkem zbraně, výstřel ze zbraně, násilné vniknutí do neveřejných prostor apod.).³

2.3.2 Nejčastější způsoby páčání loupeží

Způsob spáchání loupeže se nejvíce odráží ve stopách. Pro kriminalistické poznání ho lze považovat za nejvydatnější pramen informací. Informace o způsobu spáchání loupeže mohou být důležité i pro prevenci a stanovení způsobu ochrany před jednotlivými druhy kriminálních deliktů.

Způsoby páčání loupeží lze klasifikovat podle různých hledisek. Za základní kritérium klasifikace loupeží se považuje intenzita agrese a charakter napadeného objektu. Jako další kritériem klasifikace může být např. existence předchozího kontaktu pachatele s obětí.

³ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 32.

Mezi základní prvky způsobu páchaní loupeže patří:

- příprava,
- způsob provedení,
- činnost po loupeži.

Podle intenzity agrese lze vymezit následující druhy loupeží:

- loupeže páchané s použitím pohrůžky bezprostředního násilí (např. pachatel namíří zbraň na přepadenou osobu a vyzve ji, aby mu vydala peněžní hotovost),
- loupeže páchané užitím přímého fyzického (brachiálního) násilí (např. pachatel náhle, v úmyslu zmocnit se cizí věci, zaútočí na oběť a v okamžiku, kdy oběť je ve stavu znemožňujícím klást odpor, se pachatel zmocňuje předmětu svého zájmu),
- loupeže páchané uvedením osoby do stavu bezbrannosti lstí (např. pachatel namíchá do nápoje silný uspávací prostředek, nebo nějakou omamnou látku s úmyslem zmocnit se cizí věci v době, kdy oběť bude omámena účinky podané látky).⁴

Podle charakteru napadeného objektu můžeme loupeže zařadit zejména do následujících skupin:

- loupežná přepadení peněžních ústavů,
- loupežná přepadení přepravy peněz,
- loupežná přepadení obchodů a provozoven,
- loupežná přepadení bytových prostor,
- loupežná přepadení dopravních prostředků,
- prostá loupežná přepadení (tzv. „pouliční“).

2.3.3 Příprava loupeže

Příprava loupeže zahrnuje celou řadu dílčích prvků jednání pachatele. Mezi tyto prvky můžeme zařadit např. tipování, obhlídku, stanovení způsobu provedení, maskování,

⁴ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 11.

opatření zbraně či dopravního prostředku. Do přípravy loupeže také patří získávání spolupachatelů. V případě loupeží páchaných více pachateli zpravidla dochází k vyššímu stupni přípravy.

Přípravu loupeže lze rozdělit do dvou fází. **První fáze** je charakteristická tipováním a obhlídkou místa budoucího činu. Pachatel vybírá vhodné místo pro loupež a získává informace o situaci v místě útoku. Pokud se jedná např. o loupež ve finančních ústavech, tak pachatel hodnotí umístění pokladních míst a zabezpečení míst, ve kterých se chystá pohybovat. Díky tomu se pachatelé pohybují v blízkosti nebo přímo v nitřních prostorech finančních institucí.

Možnost odhalení této činnosti předpokládá ze strany potenciálních „obětí“ loupežných přepadení dobrou znalost situací, které jsou v typických místech přepadení a jejich okolí v dané době obvyklé. Příznaky přípravy pak lze vyhodnotit porovnáním aktuálního stavu se stavem běžným. Obecně jde o jakoukoliv činnost neznámých osob, která může, ale také nemusí, vykazovat neobvyklé nebo podezřelé prvky.

To se projevuje např. jako:

- stacionární pozorování z chodníku, vozidla nebo jiného místa v okolí,
- sledování objektu napadení pěšky nebo vozidlem,
- postávání v prostorách přiléhajících ke vstupu na pracoviště, vstup na pracoviště bez zjevného důvodu,
- podezřelé dotazování se neznámých osob na úřadovnu, personál v budově, na okolí, u osob také se snahou zjistit jejich denní režim,
- aktivity osob s cizojazyčným přízvukem,
- fotografování či pořizování nákrešů,
- předstíraná činnost zaměstnanců servisních a jiných dodavatelských organizací apod.,
- opakované telefonáty neznámých osob, různé, často nepochopitelné dotazy,
- žádosti o pomoc (např. zranění při dopravní či jiné nehodě).

Tato činnost může být prováděna opakovaně. Z objasněných případů vyplývá, že se odehrává zhruba 2 až 14 dnů před vlastním útokem.⁵

Druhou fází přípravy je přítomnost pachatele na místě bezprostředně před útokem. Do této fáze patří obdobné příznaky jako ve fázi první, ale s tím rozdílem, že k ní dochází zpravidla v kritickou dobu. Tato fáze je typická pro loupežné přepadení peněžních ústavů.

2.3.4 Způsob provedení

Průběh loupeží se převážně shoduje pouze v tom, že jednání pachatelů vykazuje obecné znaky objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu loupeže, tj. použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí s cílem zmocnit se cizí věci, zpravidla peněz. V detailech je každá loupež jedinečná. Toto platí i v případech, kdy dochází k páčání této trestné činnosti v sériích jedním nebo skupinou pachatelů.

Jedinečnost loupeže je dána řadou okolností:

- osobnostními rysy i počtem aktérů ,
- jejich pohnutkami a promyšleností činu,
- aktuální situací na místě činu,
- chováním přepadené oběti.

Nejvýrazněji se způsob provedení liší úvodní fází loupeže – výchozí situací a okamžikem zahájení útoku. Mezi typické způsoby loupeže patří všechna loupežná přepadení, při kterých je útok zahájen ohrožováním přepadené osoby. Atypické způsoby páčání loupeží jsou používány téměř výhradně při loupežích v peněžních ústavech, kdy při nich pachatelé volí zahájení útoku v okamžiku, kdy se zaměstnanec nachází mimo chráněný prostor pracoviště.

⁵ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 16,17.

Další způsoby provedení loupeží mohou být:

Vystupování pod legendou – jednání pachatele je založeno na aktivním působení na prostředí ve snaze vytvořit podmínky příznivé pro zahájení útoku. Cílem je navázat kontakt s osobou. Navázání kontaktu musí být věrohodné, aby došlo k ochotnému a vstřícnému jednání ze strany osoby, kterou má pachatel v úmyslu oloupit.

S rukojmím – v tomto případě je nátlak na vydání hotovosti vyvíjen prostřednictvím ohrožování třetí osoby. Účelem je dosáhnout většího důrazu a „vstřícné“ reakce přepadených osob nebo také k překonání nějaké překážky.

Telefonické – tento způsob je zejména využíván k útokům na místa s peněžním provozem. Pachatel může použít mobilní telefon a v okamžiku telefonického hovoru sledovat reakci např. v pobočce peněžního ústavu, které hrozí útokem bombou. U tohoto způsobu zpravidla chybí vytvoření ohrožující situace, která by věrohodně přesvědčila o uskutečnitelnosti použitých výhrůzek.

Z vlastní policejní praxe mohu uvést, že v případě mladistvých pachatelů loupeží jde o tzv. přepadačky. Cílem mladistvých pachatelů je zmocnění se finanční hotovosti, mobilního telefonu, luxusního oblečení, ale i například získání motorového vozidla.

2.4 Pachatelé loupeží

Pachatelé loupeží jsou převážně muži mladšího věku, jen výjimečně se této trestné činnosti dopouštějí ženy. Loupež je ve většině případů předem cíleně plánována, připravována a organizována. Jednání těchto pachatelů bývá logické, rázné, racionální a předem promyšlené. Slovně se projevují co nejméně, ale jejich reakce bývají zkratové nebo pudové. Motivací pachatelů této trestné činnosti může být například nezaměstnanost, sociální nouze, zadlužení a také třeba neúspěšné podnikání.

Pachatelé loupeží mohou být amatéři i profesionálové. Pro amatéry je typické, že loupeže páchají spontánně, bez přípravy, jednoduchým způsobem, při kterém nejsou připraveni na alternativy v průběhu činu nebo reakci přepadených, kdy jednání poškozených

často vede k překažení jejich činu. Pro profesionály je naopak typické, že si předem typují objekt loupežného přepadení, připravují způsob provedení i podmínky spáchání činu, zvažují riziko činu ve vztahu k efektu loupeže, připravují si zbraň a možné maskování, připravují si kryt na lup a připravují si alibi. Pachatelem loupeže může být i organizovaná skupina, což jsou nejméně tři pachatelé, pro které je typické, že si při trestné činnosti dělí úkoly, jsou velmi dobře připraveni na provedení takového činu a mají často detailně rozpracován postup při loupežném přepadení. Velmi často bývají ozbrojeni, při činu bývají překvapiví, rychlí a razantní. Organizované skupiny vystupují zejména u bankovních loupeží.

K použití zbraně pachatelem loupeže dochází velmi ojediněle. Ke střelbě dochází například při pudovém jednání pachatele, u nevhodného chování přepadených. Pachatelé použijí zbraň i jako pohružku výstražné střelby do vzduchu nebo k odstranění nějaké mechanické překážky, jako například zámku dveří a podobně.

Pachatelé – amatéři často krizovou situaci nezvládají, proto svůj strach překonávají obvykle fyzickým útokem na oběť, aby tak sami sobě dodali odvahu.

Agresivita se vykytuje u pachatelů i nepachatelů. Ne každý pachatel musí být nutně zvýšeně agresivní. U některých pachatelů trestné činnosti je např. osobnost posunuta ne ve směru zvýšené agrese, nýbrž ve směru sníženého sebevědomí a zvýšené impulsivity. Na současné úrovni zkoumání se nepodařilo prokázat existenci typických psychických charakteristik, které by nutně předurčovaly jedince ke kriminálnímu vývoji. Na druhé straně však existují výzkumné studie, které potvrzují vyšší pravděpodobnost kolize určitého jedince se zákonem právě v důsledku vysoce rizikové kombinace zcela určitých vlastností. Tyto studie vysvětlují především případy tzv. černých ovcí v rodině. Při následném posuzování těchto případů pak nenalézáme žádné rizikové vlivy ve vnějším prostředí, a proto konstatujeme, že ve hře je zřejmě těžko ovlivnitelné vrozené osobnostní založení daného jedince. Kanadský tým odborníků dospěl k závěru, že k rizikovým osobnostním předpokladům patří trojkombinace: snížená úzkostnost (jedinec se směle a bez obav pouští do nových a nejistých aktivit), zvýšená impulsivnost (jedinec preferuje být neustále v pohybu, nová situace ho rychle zláká) a nezávislost na odměně (jedinec je lhostejný k tomu, zda bude chválen či nikoli, tresty mu nevadí).⁶

⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998, s. 67, 68.

2.4.1 Typické psychické charakteristiky pachatelů trestných činů

Etiologie delikventního chování je multifaktoriální. Významnou úlohu hrají vrozené dispozice, situační faktory a vlivy prostředí (rodina, škola a vrstevníci).

Prožívání

Emoční prožívání pachatelů trestných činů může být extrémní. Mívají sklon k afektivnímu reagování a citové výbušnosti. Bývají emočně nestabilní, jejich city jsou proměnlivé.

Způsob uvažování

Mezi kriminálními recidivisty je více lidí s nižším intelektem, ale existují i nadprůměrně inteligentní pachatelé. Nižší inteligence zvyšuje pravděpodobnost kriminálního chování pouze nepřímo, stává se příčinou určitého znevýhodnění již ve školním věku a posiluje motivaci hledat jiný způsob seberealizace, než je konvenční kariéra. Nižší rozumové schopnosti mohou posílit sklon k nevhodnému chování v zátěžových situacích i proto, že tito lidé je nedovedou řešit účelnějším způsobem, používají takových strategií, jaké jsou schopni zvládnout (např. agrese a zkratkové reagování).⁷

Pro pachatele trestných činů je typický omezeně racionální způsob řešení problémů. Je pravdou, že o svých cílech a jejich dosažitelnosti logicky uvažují, ale neuvědomují si následky svého jednání. Typické pro tyto jedince jsou orientace na přítomnost a nezájem přemýšlet o budoucnosti. Nejdůležitější je aktuální uspokojení potřeb. Budoucnost i minulost je ignorována. Těmto jedincům chybí schopnost kriticky myslet a jsou přesvědčeni, že tentokrát nebudou při trestném činu či po jeho spáchání dopadeni.

Motivace a způsob uspokojování vlastních potřeb

Pro pachatele je typická nezdrženlivost a důraz na neodkladné uspokojení aktuálně pociťované potřeby. O volbě prostředků k dosažení určitého cíle neuvažuje. Z vlastní policejní praxe mohu uvést, že dochází k případům, kdy kriminální jednání vystupuje jako prostředek seberealizace. Pachatel si dokazuje, že má určité schopnosti i přesto, že tyto schopnosti nejsou společností pozitivně hodnoceny. Kriminálním jednáním pachatel

⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004, s. 811

uspokojuje svou potřebu silných zážitků, přináší mu vzrušení a euforii z úspěchu. Toto jednání je typické pro období dospívání a mladé dospělosti.

Odlišnost socializace

Pachatelé se vyznačují jiným vztahem k obecně platným normám, mají odlišné uznávané hodnoty.. Normy chování vnímají podle toho, jak jim to vyhovuje. Tito jedinci nepocítují vinu a snižují význam trestné činnosti nebo zlehčují újmu oběti. Za příčinu svých problémů nepovažují vlastní jednání, ale ostatní společnosti nebo situaci, ve které se nacházejí. V chování ostatních lidí vidí jen nepřátelské postoje. Ve svém rozhodování se řídí menším počtem informací, což vede ke zjednodušenému sociálním hodnocení. Rozlišují lidi silné a slabé. Zkreslené hodnocení společnosti své situace často vede k jejich bezohlednosti a násilnému prosazování vlastního uspokojení.

Nápadnosti v chování

Pro chování pachatelů trestných činů bývá typická bezohlednost, agresivita a sklon reagovat impulzivně. Nemají zábrany, a pokud by nějaké pocítovali, mají tendence je odblokovat, např. použitím alkoholu, jímž zahánějí případné obavy z následků plánovaného činu.

Typy pachatelů

- Pachatel, který se dopustil trestného činu poprvé. Jeho čin má epizodickou povahu a neopakuje se. Osobnost tohoto člověka nebývá narušena a za svůj čin se cítí vinen.
- Pachatel, jehož trestná činnost je důsledkem psychické poruchy, duševní nemoci nebo mentální retardace. Do této kategorie patří např. trestně neodpovědní psychotici.
- Pachatel, který je defektně , resp. nedostatečně socializovaný. Neřídí se obecně platnými normami a nedovede uspokojivě ovládat své chování (i když je jeho inteligence v normě a netrpí žádnou duševní chorobou). Do této kategorie patří lidé s asociální nebo emočně nestabilní poruchou osobnosti.
- Deviantně, odlišně socializovaný typ, respektující jiné sociální normy než ty, které jsou platné v majoritní společnosti a chráněné právními předpisy. Do této kategorie patří příslušníci jiného etnika, určitých sociálních skupin (mafii, sekt apod.). Jde o

delikventní chování podmíněné sociokulturními vlivy. Patří sem i výchovně zanedbaní a citově deprivovaní jedinci, zejména ti, kteří byli již primárně nějak znevýhodněni.⁸

2.4.2 Charakteristické rysy trestního provinění mládeže

Kriminalita mládeže představuje nejen v České republice, ale i v celém světě jeden z nejzávažnějších společenských problémů společnosti. Je důležité zmínit, že od 1.1.2004 je v účinnosti zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, které upravují problematiku trestné činnosti mládeže. Jedním z důvodů úpravy trestní odpovědnosti osob, které nepřekročily věk 18 let, je rozdílná rozumová a mravní vyspělost od osob dospělých. Trestné činy spáchané mladistvými jsou označovány jako tzv. provinění a v případě nezletilých pachatelů se jedná o činy jinak trestné.

Na mládež má nezanedbatelný vliv současný stav naší společnosti, který je charakteristický ztrátou morálních zásad a určitých pravidel. Na kriminalitu mládeže působí mnoho faktorů, které se více či méně kombinují. Nejčastěji je uváděn zejména vliv rodiny a dědičnosti, vliv školy a pedagogických osobností a role volnočasových aktivit. Dalším důležitým faktorem bývá sdružování mládeže v závadových partách, konzumace drog a alkoholu.

Trestní provinění mládeže se od trestné činnosti dospělých odlišuje zejména ve způsobu provedení. Tato skutečnost je ovlivněna tělesným a duševním vývojem a zvláště zkušenostmi z páchání trestné činnosti.

Z vlastní policejní praxe mohu uvést, že předměty útoku či zájmu mladých pachatelů jsou závislé na jejich věku. Hodnotový systém je mnohdy odlišný od dospělých pachatelů. Trestní provinění mladistvých je většinou pácháno v různých skupinách formou spolupachatelství, kdy získané věci či finanční hotovost si rozdělí mezi sebe. V jejich jednání chybí rozumový prvek a převažuje prvek emotivní.

⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004, s 813, 814

Násilné trestní provinění spáchané mladistvým pachatelem bývá v současné době velmi často doprovázeno agresivitou a vysokým stupněm brutality. Pachatelé těchto činů bývají posíleni alkoholem nebo drogami a mají tak omezenou kontrolu nad vlastním jednáním a sníženou citlivost k utrpení oběti. Agresivní chování užívají pachatelé loupeží obvykle jako prostředek sloužící ke snadnějšímu či rychlejšímu uspokojení osobně významných potřeb. Agrese jako prostředek k dosažení cíle je závislá na okolnostech a také na situaci.

Charakteristickým znakem páchaní násilného protiprávního činu provinění je skupinové páchaní trestné činnosti. Každý jedinec se řídí hodnotovým systémem skupiny (party), do které patří. Jedinec ve skupině získává větší pocit moci, ale vytrácí se jeho individuální odpovědnost. Pachatel ve skupině je agresivnější, než kdyby jednal samostatně. Existují případy, kdy jedinec z obavy, aby neztratil své postavení ve skupině, se dopouští protiprávního jednání i přesto, že samostatně by se tohoto jednání nedopustil. Brutalita mládeže je obvykle způsobena nedostatkem fyzické síly, kdy dochází k použití i různých zbraní.

Typická pro kriminalitu mládeže je skutečnost, že trestního provinění se dopouští mladiství opakovaně na stejných místech a způsob provedení bývá také neměnný. Ve většině případů se jedná o osoby bez vzdělání, či s velmi nízkým vzděláním.

Mladiství pachatelé páchají převážně majetkovou kriminalitu, ale existuje mnoho případů, kdy se dopouštějí tzv. přepadaček. Násilné trestní provinění je ve většině případů pácháno s úmyslem rychle nabýt finanční prostředky potřebné k uspokojení krátkodobých potřeb. Ve většině případů se jedná o získání atraktivního či luxusního zboží, finančních prostředků na hraní na hracích automatech, či nákup alkoholu, cigaret a drog. Setkal jsem se s případem, kdy mladiství svým jednáním chtěl získat finanční prostředky na uhrazení jízdy taxíkem na diskotéku.

2.4.2.1 Faktory podněcující vznik delikventního chování mládeže

Existuje mnoho faktorů podněcujících vznik delikventního chování mládeže. Mezi nejdůležitější patří dědičnost, rodina a škola. Dalšími méně důležitými faktory jsou například alkoholismus, závislost na drogách či hracích automatech, volný čas, počítače a masmédia.

Dědičnost

Delikvence je chování. Chování je podmíněno velice komplexně. Dědičnost je jedním z mnoha faktorů, které na ně mají vliv. Genetická dispozice může být odpovědná např. za sníženou sebekontrolu či za hyperaktivitu. Tyto vlohy však samy o sobě nevedou k vytvoření delikventní party, která vyloupí obchod. Genetická vlohá jen zvyšuje pravděpodobnost, že na chování budou mít vliv další činitelé, bez nichž by se delikventní jednání neuskutečnilo. Genetická vlohá snižuje, resp. zvyšuje práh pro působení vlivů prostředí.⁹

Rodina

Rodina a rodinná výchova má nejvýznamnější vliv na utváření osobnosti dítěte a jeho mravního vědomí. Rodiče už od narození dítěte vštěpují dítěti mravní základy a seznamují ho s mezilidskými vztahy, tím výrazně ovlivňují vývoj osobnosti dítěte. Dítě chápe rodiče jako přirozenou autoritu, kdy se je snaží napodobovat v chování a zvycích.

Studie delikventně jednajících mladistvých založené na jejich popisu rodinného prostředí ukazují rodinné prostředí přestupníků zákona jako chladné, s minimem rodičovského zájmu o děti. Rodiče jsou dětmi charakterizováni jako pasivní či odmítaví, nezainteresovaní na potřebách dítěte. Zvláštní kategorii tvoří děti, které rodinné prostředí vůbec nepoznaly. Byly vychovávány v kolektivních institučních zařízeních, obvykle prošly celou sérií náhradních domovů. Tyto v pravém slova smyslu deprivované děti mají nejen oslabenou schopnost navazovat vztahy a nalézat v nich uspokojení, mají i oslabený smysl pro „civilní“ realitu. Jejich delikventní chování během dospívání a časně dospělosti může být někdy projevem naivity a „vrstevnického“ vidění světa, které neměly možnost korigovat v dlouhodobém vztahu k respektovanému dospělému a také ve vztahu k mimoústavním institucím.¹⁰

⁹ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2003, s. 23.

¹⁰ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2003, s. 43 .

Škola

Škola by měla kvalifikovaně připravit děti pro budoucí práci, ale také je vychovávat k občanské angažovanosti. Na tomto musí spolupracovat ve větší míře s rodinou. Důležité je také vést studenty k zájmovým aktivitám, které jsou zdrojem pozitivních stimulů k vyvažování psychické rovnováhy. Je žádoucí zabránit vzniku situace, kdy dítě v souvislosti s nezvládnutím učiva je frustrováno v potřebě být úspěšný a „nenápadně“ je včleňováno do závadových part, kde dochází k neuznávání společenských norem to pozitivně působí na frustrovaného jedince. Jedním z úkolů školy je působit preventivně. Škola by měla ve spolupráci s psychology, sociálními pracovníky, ale i policisty zajistit širokou informovanost studentů v problematice drog či kriminality.

2.4.3 Typologie násilníka

U loupeží se převážně vyskytuje emocionálně - reaktivní typ násilníka, ale často dochází k prolínání s typem instrumentálním.

Typ emocionálně – reaktivní

K tomuto typu je řazena většina násilníků. Jeho typickými vlastnostmi jsou prchlivost, výbušnost, vznětlivost. Přejít k impulzivní reakci nastává již při relativně slabém podnětu.

Agrese vznikne jako důsledek vyprovokování, nejde tedy o agresi jako prostředek k dosažení cíle.

Typ instrumentální

Agresi uplatňuje tehdy, když je přesvědčen, že se mu vyplatí, že povede k dosažení cíle.¹¹

¹¹ SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů forenzní psychologie. II. Díl. Speciální část.* Liberec: TUL, 2002, s. 13, 14.

2.5 Oběti loupeží

Oběť je často jediným svědkem události. Pouze oběť viděla pachatele. Pro pátrání po pachateli, jeho dopadení a usvědčení je nejdůležitější její výpověď. Pravdivost, přesnost a množství detailů záleží na schopnosti oběti podat výpověď.

Vymezení oběti

VII. kongres OSN o prevenci zločinnosti a zacházení s provinilci, konaném v Miláně v roce 1985, byla přijata definice obětí trestného činu jako „osob, kterým byla individuálně nebo kolektivně způsobena škoda, tj. újma tělesná a psychická i emocionálního strádání, materiální škoda nebo značná újma na jejich základních právech jednáním nebo opominutím, které je v rozporu a příslušnými trestními zákony, včetně zákonů zakazujících zneužití moci“.¹²

Oběťmi loupeží jsou muži i ženy. Vzhledem k tomu, že ženy bývají fyzicky slabší, tak bývají více ohroženy než muži. Mezi časté oběti loupeží patří také děti a lidé staršího věku. Toto je dáno tím, že děti a staří lidé jsou více důvěřivější a mají omezenou možnost obrany. Do další skupiny obětí patří lidé, kteří se při činu chovali jinak než pachatel předpokládal. Každé loupežné přepadení znamená pro oběť extrémní psychickou zátěž, doprovázenou silnými emocemi, stresem a strachem. Toto platí i u lidí, kteří absolvovali speciální výcvik k překonávání stresových situací. Typickým příkladem jsou pracovníci peněžních ústavů.

2.5.1 Typologie obětí

Typologie obětí podle interakce „oběť – pachatel“ v době kolem spáchání trestného činu. (Fattahova typologie) Rozlišují se:

- a) Zúčastňující se oběť – trestnému činu předchází interakce mezi pachatelem a obětí, oběť ovlivňuje motivaci pachatele nikoliv zanedbatelným způsobem, pachatel a oběť se vzájemně znají (je tomu tak u většiny násilných trestných činů).

¹² SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec: TUL, 2003, s. 32.

- b) Nezúčastňující se oběť – oběť a pachatel se vzájemně neznají, před činem nedochází k interakci oběť – pachatel. Oběť začala vnímat až útok, neměla k dispozici nástupové ukazatele nebo je nevnímala, nevěnovala jim pozornost.
- c) Provokující oběť – oběť se sama vystavila nebezpečné situaci tím, že ji vědomě či nevědomě podcenila nebo špatně odhadla pachatele. U těchto obětí (muži i ženy) jsou obvykle shledány výrazné viktimogenní faktory (osobnostní, behaviorální).
- d) Latentní oběť – u této oběti jsou obvykle přítomny všechny viktimogenní faktory. Oběť není obecně známá a to jak formálně (úřadům, policii), tak neformálně (spolupracovníci, známí atd.). Jde o oběti domácího násilí i sexuálního zneužívání a výzkumy na dospělých dokazují vysokou latenci těchto jevů v jejich životní historii z čehož vyplývá, že policejní a soudní statistiky zachycují pouze nepříliš vysoké procento této problematiky a to nejčastěji u velmi vyhraněných případů (těžká zranění oběti atd.).
- e) Nepravá oběť – pachatel si spletl cíl útoku. Ve vztahu k postiženému můžeme hovořit o tom, že šlo o shodu nešťastných náhod, byl v nepravý čas na nepravém místě atd.¹³

2.5.2 Prožívání újmy

U obětí loupežných přepadení se zpočátku dostaví leknutí. Přepadený se podvědomě brání nepříjemné situaci. Existují také případy, kdy si oběť myslí, že je aktérem nemístného vtipu. Ale tento pocit rychle mizí a dostavuje se pocit silného emotivního napětí a strachu. Oběť si uvědomuje situaci a začne mobilizovat všechny své síly ke zvládnutí situace a vlastního nebezpečí. Oběť sugestivně vnímá pokyny pachatele a zpravidla se jim podrobuje s vědomím, že pokud nebude dělat to, co se po něm chce, tak dojde k násilí. Oběti v této situaci jednají zpravidla impulzivně. Oběť se tak dostává do situace, kdy se rozhoduje, zda se má bránit, nebo vydat pachateli, co žádá, a vyhnout se tak násilí.

Chování přepadených je vždy individuální. Každý člověk reaguje na ohrožující situaci úlekem. U „nepřipravených“ obětí vyvolá napadení strach a paniku, případně vztek. V takovéto situaci ustupuje do pozadí racionální myšlení a převládá instinkt.

¹³ SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec: TUL, 2003, s. 43, 44.

V prožívání průběhu loupeží ze strany přepadených se můžeme setkat i s tím, že ohrožování náhodně přítomných osob vnímají intenzivněji než ohrožení vlastní. Oběť se díky traumatizujícímu zážitku může stát precitlivělou a vztahovačnou. Může nastat situace, kdy oběť mluví o své traumatické zkušenosti bez jakéhokoli citového prožitku, ale prožitky spojené s touto událostí se mohou později vracet ve formě „flešbeků“, či mohou mít charakter vtíravých vzpomínek.

Nastávají situace, kdy oběť zažívá pocity nespravedlnosti, nepochopení, osamělosti, ponížení, či viny a bezmocnosti. Prožité trauma může vést k nedůvěře k vlastnímu úsudku a schopnosti přiměřené orientace v prostředí. Oběť ztrácí pocit základní důvěry.

Prožívání újmy má zpravidla tři fáze:

- a) ***fáze šoku*** – tato fáze nastává bezprostředně po útoku. Poškozený prožívá silný stres, cítí se a jedná zmateně. Objevuje se neschopnost srozumitelně se vyjadřovat, racionálně uvažovat, či porucha paměti. V této fázi se s obětí setkávají převážně policisté.
- b) ***fáze nastupující adaptace (fáze hojení)*** – oběť se začíná s událostí postupně vyrovnávat. Zpravidla kolísá mezi dvěma polohami, které se střídají v čase. Pro první polohu příznačné, že se postižený jedinec traumatické události prožitkově nevrací. Hovoří o ní, konfrontuje své pocity v komunikaci s ostatními z blízkého okolí. Druhá polovina je psychologicky opačná. Oběť odmítá o traumatu hovořit a snaží se popřít své přirozené pocity, stahuje se do sebe.¹⁴
Do popředí vystupuje racionální zpracování události. Tato fáze trvá individuálně, může trvat i několik měsíců.
- c) ***fáze konečné adaptace (hojení)*** – konečné zpracování prožitého traumatu. Charakteristické je ustupování emocí. Je nutné poznamenat, že oběť zcela nezapomíná na prožité trauma.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998, s. 116.

Z vlastní policejní praxe mohu uvést určité zásady komunikace s pachatelem:

- snažit se komunikovat klidně, srozumitelně a bez emocí,
- udržovat komunikaci s pachatelem, opakovat dotazy a pokyny pachatele v tázací formě (získání času a snížení agresivity pachatele),
- vyvarovat se jakékoli provokace,
- komunikovat s pachatelem o možném vyřešení situace (nevyhrožovat!),
- nehrát si na hrdiny (větší riziko agrese pachatele).

2.5.3 Nejčastější chyby vedoucí k sekundární viktimizaci

Jakýkoliv kontakt s obětí ze strany policie nebo dalších orgánů a odborných institucí by neměl vést k prohlubování sekundární viktimizace. Rozlišují se dvě fáze viktimizace. V případě primární viktimizace se jedná o újmu způsobenou pachatelem a vzniká jako přímý důsledek trestného činu. Sekundární viktimizace představuje újmu vznikající v důsledku zacházení s obětí ze strany orgánů a institucí, nebo reakcí blízkých osob či širšího sociálního okolí. V tomto případě se může jednat i o masmédia.

Z jednání policistů, ale i aktérů u soudního líčení může mít oběť pocit, že je vnímána pouze jako důkazní prostředek nebo jen svědek. Je zapotřebí se vyhnout spekulativním a zraňujícím poznámkám. Zraňující je také přílišné naléhání na oběť např. v důsledku detailního popsání události či předstírání, že se vlastně nic nestalo, že to mohlo dopadnout hůře, nebo naopak zveličování možných následků. Důležité je také zmínit, že je zapotřebí se vyvarovat dehonestaci oběti (např. mýtus „slušné“ a „neslušné ženy“, mýtus provokující oběti).

Abychom co možná nejvíce snížili pravděpodobnost, že se při interakci s obětí dopustíme některé z chyb, které mohou být součástí sekundární viktimizace oběti, musíme mít na paměti i nonverbální složku komunikace – tón hlasu, dikci, „řeč“ těla, oční kontakt atd.¹⁵

¹⁵ SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec: TUL, 2003, s. 53.

2.5.4 Pomoc oběti trestného činu

Pomocí obětem se zabývají státní, soukromé a neziskové organizace a instituce. Do oblasti státních organizací poskytujících pomoc obětem trestných činů patří např. sociální odbory úřadů, linky důvěry, krizová centra, ambulance, nemocnice, psychoterapeutická pracoviště, ale i výchovní poradci, učitelé, pedagogicko-psychologické poradny, církve, policie a justice.

V soukromé oblasti se jedná o léčebnou a poradenskou činnost založenou na komerčním základě. Nestátní neziskové organizace zahrnují různé nadace, svépomocná sdružení a občanská sdružení. Mezi nejznámější v České republice patří občanské sdružení Bílý kruh bezpečí. Služby v tomto občanském sdružení poskytují lékaři, psychologové či právníci. Hlavní náplní služeb je rychlé zotavení oběti z následků trestného činu a pomoc obětem při jednání s úřady. Jednou z hlavních aktivit tohoto občanského sdružení jsou služby v oblasti prevence sekundární viktimizace.

2.6 Odhalování a vyšetřování loupeží

Při vyšetřování loupeží má velký význam týmová práce. Vyšetřování loupeží vyžaduje rychlý postup a zejména vysoce kvalitní spolupráci všech policejních složek (kriminální policie, pořádkové a dopravní policie, kriminalisticko-technických a expertizních pracovišť). Platí zde obecná kriminalistická zásada ve vztahu k neodkladnosti provedení počátečních úkonů a opatření. V případě prodlení provedení počátečních úkonů vzniká nebezpečí změny výchozí situace na místě činu, které je v přímé souvislosti se ztrátou nebo zničením stop.

Tím dochází ke ztížení odhalování a vyšetřování trestné činnosti. V případě odhalování a vyšetřování platí také důležitá a známá zásada, že čas hraje ve prospěch pachatele.

2.6.1 Ohledání místa činu

Místo činu je místo, kde byl trestný čin spáchán. Místem činu může být i okolí, kde se nacházejí stopy pachatele nebo osob na trestném činu zúčastněných. Základní metodou, která se používá při ohledání místa činu, je metoda kriminalistického ohledání. Jedná se o dokumentaci celkové situace na místě činu. Na základě bezprostředního pozorování se zjišťuje, zkoumá, hodnotí a dokumentuje materiální situace nebo stav objektů, který má vztah k trestnému činu. Ohledáním místa činu se získávají důležité informace, které mohou sloužit jako důkazy, či jsou důležité pro trestní řízení.

Podstata ohledání místa činu spočívá v tom, že policista bezprostředně svými smysly poznává fakta o trestném činu a jeho charakteru. Tato fakta mají důkazní nebo taktický význam.

Cílem ohledání je nalezení a zjištění stop a ostatních věcných důkazů, zjištění a objasnění mechanismu vzniku a průběhu události, odhalení a usvědčení pachatele kriminální události, odhalení příčin a podmínek včetně motivu, které vedly ke spáchání trestného činu nebo jeho spáchání umožnily. Mezi další cíle ohledání místa činu patří získání informací pro tvorbu vyšetřovacích nebo operativně pátracích verzí, získání informací pro organizaci a plánování operativně pátracího šetření a vyšetřování.

2.6.2 Stopy u loupeží

Při loupeži mohou vzniknout stopy jak ve fázi, kdy se pachatel na tento trestný čin připravoval, tak při jeho provedení nebo i po spáchání. Stopy vznikají u jakékoli loupeže. Stopy se mohou nacházet na místě činu, ale také například na místě, kde pachatel pozoroval situaci, na odstaveném motorovém vozidle, či odhozené kukle.

U loupeží vznikají tzv. stopy materiální a stopy ve vědomí. Materiální stopy vznikají převážně u použití brachiálního násilí pachatelem, u kterého se zpravidla vyskytuje nevíce stop.

Materiální stopy se zejména nacházejí:

- **na místě činu** (stopy krve, sliny na nedopalcích cigaret, nábojnice, zbraně nebo jiné předměty, pachové stopy, trasologické stopy atd.),
- **na těle oběti a oděvu** (např. řezné, bodné, zhmožděné a střelné rány, pohmožděniny, a jiná zranění, kontaktní mikrostopa atd.),
- **na těle pachatele a jeho oděvu** (např. stopy po obraně oběti, kontaktní mikrostopa, krevní stříkance, vlasy, povýstřelové zplodiny atd.),¹⁶
- **na zbraních** (např. stopy papilárních linií, povýstřelové zplodiny, otěr pokožky ruky, stopy krve atd.).

Stopy ve vědomí vyplývají ze skutečnosti, že oběť přišla s pachatelem do styku a zapamatovala si jeho podobu, oblečení, či zbraň.

2.6.3 Verze u loupežných přepadení

K vytváření verzí dochází v případech, kdy nebyl pachatel loupeže zadržen přímo při činu nebo bezprostředně po jeho spáchání. Vytvořené verze jsou nedílnou součástí vyšetřování. Cílem stanovených verzí je získat další důležité informace k vyšetřované události, které povedou ke zjištění pachatele a objasnění trestného činu.

Verze k pachateli se vytvářejí na základě zjištěných skutečností zejména: z místa činu, popisu pachatele, způsobu provedení loupeže, poznatků o osobách v místě či okolí místa činu, podezřelém chování některých osob po spáchání loupeže, ale i z poznatků o oběti (způsob života, majetkové poměry, společenské styky atd.).

Mezi další vytvářené verze patří např. verze **ke způsobu jednání pachatele** a verze **k výskytu věci** z této trestné činnosti.

V průběhu vyšetřování může dojít ke stanovení dalších verzí. Mezi typické patří verze o **inscenaci** či **fingování loupeže**. Tato verze vzniká např. na základě rozporu v zjištěných informacích na místě činu a informacích, které uvedla oběť.

¹⁶ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 28.

2.6.4 Vybrané vyšetřovací úkony

Výslech patří mezi nejčastější vyšetřovací úkony. Vedle ostatních vyšetřovacích úkonů jako je např. rekognice, vyšetřovací experiment, rekonstrukce a prověrka výpovědi na místě činu, má výslech mimořádně významné postavení.

Základní pravidla výslechu jako procesního úkonu jsou dána trestním řádem, jehož ustanovení jsou závazná a obsahují základní náležitosti, které musí každý výslech splňovat.

Jedním z důkazních prostředků, pomocí kterého lze zjistit průběh kritických událostí ve vyšetřovaném případě, je právě výpověď, která je současně i důležitá pro utváření přesvědčení vyšetřovatele a dále i soudce v projednávaném případě. Výpověď je zdrojem informací pro úplné objasnění případu.

2.6.5 Výslech poškozeného

Výslechem poškozeného získáváme co nejvíce skutečností k samotnému průběhu trestného činu loupeže, k odcizeným věcem a také k popisu pachatele. Poškozený je osoba, která přišla s pachatelem do bezprostředního styku a mohla by poskytnout skutečný popis pachatele. Podobně je to také u svědka, který měl možnost vidět pachatele a vnímat celou událost. Při výslechu poškozeného využíváme toho, že byl zpravidla s pachatelem v přímém kontaktu a snažíme se tedy získat od poškozeného přesný popis pachatele.

Při výslechu poškozeného, ale i svědka se zaměřujeme na otázky směřující k objasnění samotné události, dále na otázky k osobě pachatele a otázky k odcizeným věcem.

K objasnění trestného činu loupeže se dotazujeme na skutečnosti:

- kdy a kde došlo k události,
- z jakého důvodu byl poškozený nebo svědek přítomen na místě události,
- kde se vyskytoval a případně s kým se setkal v době, než mělo dojít k události,
- časový údaj loupeže, počasí, místo události – pohyb osob, dopravních prostředků a podobně,

- jaký byl způsob vniknutí pachatele do objektu, zda byl pachatel ozbrojen, jakou zbraní a zda tuto zbraň použil,
- zda použití zbraně předcházela výhrůžka, co konkrétně pachatel požadoval,
- pokud se loupeže účastnilo více pachatelů, uvést jejich role,
- způsob provedení loupeže,
- jakým způsobem se poškozený bránil a jak intenzivní byla jeho obrana,
- jaké zranění a jaká škoda byla poškozenému způsobena jednáním pachatele,
- popis pachatele a případný způsob zakrývání jeho identity,
- uvést svědky loupeže, kteří mohli událost sledovat,
- jakým způsobem a kdy poškozený oznamoval událost.¹⁷

Z vlastní policejní praxe mohu uvést, že k pachateli loupeže zjišťujeme tyto skutečnosti:

- jeho věk, výšku a postavu,
- podrobný popis pachatele,
- zvláštnosti chování pachatele – jeho chování při loupeži, způsoby a zvláštnosti řeči, gestikulace, mimika, pohyby a držení celého těla apod.

K věcem, které byly poškozenému odcizeny zjišťujeme:

- individuální a druhové znaky věcí – značka, výrobní číslo a podobně,
- charakteristické znaky, které vznikly používáním a opotřebením věci,
- popis konkrétní odcizené věci nebo předmětu.

Při prvním výslechu oběti loupeže musíme brát ohled na její fyzický a psychický stav. V některých případech je nutné osobu, která je v psychickém stresu, ihned nevyslýchat a odložit úkon na pozdější dobu, nebo výslech provést za přítomnosti psychologa. Vlivem takového stavu z důvodu negativního prožitku mohou být informace, které dostáváme od poškozeného poněkud zkreslené a mohou negativně ovlivnit průběh odhalování a vyšetřování loupeže. Naopak v případech, kdy došlo k těžkému zranění osoby, které je neslučitelné se životem, je nutné provedení výslechu okamžitě, i přesto, že informace mohou být nepřesné a

¹⁷ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 41, 42.

zkreslené. V těchto případech získáváme alespoň nejdůležitější údaje o osobě pachatele a skutečnostech trestného činu. Pokud není možný výslech oběti loupeže, provedeme výslech osoby, která oběti podávala první pomoc, zda jim poškozený nepodal nějaké informace o celé události.

Dále se zaměříme na osobu poškozeného. Abychom zjistili, zda došlo ke spáchání loupeže, je důležité přesně ustanovit poškozenou osobu a provést důkladné šetření k této osobě. Získat co nejdůležitější skutečnosti o způsobu života a chování této osoby, o jejích majetkových a rodinných poměrech (zejména u podezření z fingovaných loupeží), společenských stycích a dalších okolnostech týkajících se osoby poškozeného. Šetřením lze zjistit například okruh osob, s nimiž poškozený udržoval kontakty, neboť tyto osoby mohou být rovněž pachatelé, nebo okolnosti, které vedly pachatele ke spáchání loupeže. Provádíme šetření k činnosti poškozeného před loupeží, šetření k osobám, které věděly o tom, že bude mít u sebe finanční obnos nebo nějaké cennosti, k obvyklým činnostem a zvyklostem poškozeného.

Také zjišťujeme formu násilí pachatele a její intenzitu, prostředek, který pachatel použil při násilí, kdy nejčastěji se jedná o zbraň, nůž a podobně. Dále se prověřují poměry poškozeného v zaměstnání (například podezření z korupce, zpronevěry apod.), zda uloupený finanční obnos odpovídal možnostem poškozeného.

2.6.6 Obecné zásady pro jednání s obětí trestného činu

Ve všech mezinárodních dokumentech zaměřených na oběti trestných činů je na prvním místě zmiňováno právo na informace. V řadě zemí jsou již přijímána odpovídající legislativní opatření, podle kterých jsou orgány činné v trestním řízení povinny informovat oběti o jejich právech, o průběhu trestního řízení ve všech jeho stádiích a o programech a možnostech pomoci a péče včetně jejich dostupnosti.

Přirozeným důsledkem trestného činu je narušení pocitu bezpečí a strach oběti z toho, že by se mohl trestný čin opakovat. Policie a další působící orgány trestního řízení by měly přispívat k obnově pocitu bezpečí jak psychologickými prostředky (např. vysvětlením nepravděpodobnosti opakovaného útoku, doporučit přítomnost přátel, poradit vhodné

bezpečnostní zařízení pro zajištění bytu), tak fakticky, tj. zajištěním maximálního bezpečí oběti v průběhu trestního řízení i v době po propuštění pachatele na svobodu. K tomu patří povinnost chránit oběť (svědka) před zastrašováním.

Oběť trestný čin nespáchala, ale přesto se v průběhu jeho vyšetřování občas setkává s příznaky nedůvěry ke své osobě. Pocit, že jí není důvěřováno, vzniká nejčastěji v důsledku nevhodně vedeného dotazování. Zejména u otázek, které míří do soukromých a intimních sfér, je třeba zvážit jejich nezbytnost.

Při jednání s oběťmi je třeba usilovat o dostatečnou empatii. Vcítit se do role oběti není pro orgány činné v trestním řízení vždy jednoduché. Schopnost vcítit se do oběti je důležitá i pro objasňování a vyšetřování případu. Proč oznamuje oběť trestný čin až po delší době? Předstírá poškozený trestný čin či nikoli? Na podobné otázky může empatické uvažování nabídnout pravděpodobnou odpověď. Nonverbální komunikaci je přisuzován zvláštní význam. Zejména na počátku jednání s postiženým bezprostředně po kritické události je nonverbální komunikace velmi důležitá.¹⁸

2.6.7 Výslech svědka

Svědecká výpověď je základním a nejčastějším důkazním prostředkem trestního řízení. Svědek je osoba, která byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o skutečnostech, které vnímala svými smysly. Svědek popisuje situaci, kterou pozoroval, slyšel a vnímal.

Svědek je ze zákona povinen ve věci vypovídat o tom, co je mu známo o trestném činu, o pachateli a skutečnostech, které jsou důležité pro trestní řízení. V některých případech platí přímo zákaz výslechu, v jiných má svědek právo odepřít svoji výpověď, což upravuje trestní řád.

¹⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998, s. 126, 127.

Základem výslechu svědka je souvislá výpověď, kterou podává svými slovy o všech okolnostech. Jednou ze zásad je dotázat se svědka na poměr k projednávané věci, ale i na skutečnosti významné pro zjištění věrohodnosti svědka. Po podání výpovědi svědka se vyslýchající ještě dotazuje. Cílem je případné doplnění výpovědi nebo odstranění rozporů nebo nejasností ve věci. Sugestivní otázky při výslechu jsou zakázány.

Výslech svědka loupeže provádíme u osob, které zpravidla poškozeného znají, se kterými přišel poškozený krátce před loupeží do styku nebo s poškozeným hovořili bezprostředně po trestném činu loupeže. Svědci mohou také pozorovat loupež z povzdálí, procházet místem bezprostředně před činem, vyrušit nebo překazit jednání pachatele. Svědci jsou často oznamovateli události. Dále zjišťujeme veškeré informace k poškozenému, k popisu pachatele, k popisu odcizených věcí a jiné okolnosti, které jsou důležité pro trestní řízení.

Kromě očitých svědků loupeží se vyslýchají jako svědci i lidé, kteří mohou objasnit různé skutečnosti předcházející loupeži a následující po loupeži. Jedná se o okolnosti typování oběti nebo objektu pachatelem, vztah pachatele k místu činu a k poškozenému, k obstarávání si zbraně nebo jiných předmětů pachatelem, dále i dopravních prostředků ke spáchání loupeže. Tito svědci bývají vyhledáváni pracovníky kriminální služby přímo v „terénu“ nebo prostřednictvím médií, jelikož ustanovení těchto svědků je často složité, protože člověk, který by mohl být svědkem jednání, si často tento význam neuvědomí a se svým svědectvím se sám nepřihlásí.

2.6.8 Výslech obviněného

Za obviněného lze považovat toho, kdo je podezřelý ze spáchání trestného činu a lze proti němu použít prostředků daných trestním řádem teprve tehdy, bylo-li mu sděleno obvinění. Podle zákona má obviněný právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádost o opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůže radit o tom, jak

odpovídat na položené otázky. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení.

Výsledky obviněných z trestného činu loupeže patří, vzhledem k osobnostním vlastnostem pachatelů, k velmi náročným procesním úkonům. Častěji než u jiných typů delikventů se setkáváme s tvrdošíjným zapíráním, promyšlenou a předem připravenou obhajobou, falešnými alibi apod. Pachatelé loupeží doznávají trestnou činnost zpravidla pouze pod tíhou přesvědčivých důkazů. Obvykle znají metody a prostředky práce policie a dokáží klást účinný odpor procesu zjišťování skutkového stavu věci a využít všech slabin a chyb vyšetřování.¹⁹

Při výslechu obviněného se zaměřujeme zejména na to, zda a jakým způsobem se na loupež pachatel připravoval, na dobu a způsob spáchání loupeže, na zjištění motivu jednání pachatele, na to, zda spáchal trestný čin loupeže sám a nebo byl spáchán ve spolupachatelství, kdy se zaměřujeme na podíl jednotlivých pachatelů při přípravě a samotném spáchání loupeže a na věci, které pachatel trestnou činností získal a jak s těmito věcmi naložil.

Pokud se obviněný přizná ke spáchání loupeže, je třeba objasnit jeho výslechem jeho úlohu. Z dalších důvodů je možné výpověď obviněného podrobit prověrce prostřednictvím výslechů svědků, konfrontace, nařízením expertíz, vyšetřovacích experimentů, nebo prověrkou výpovědi na místě.

2.7 Prevence loupežných přepadení

Možnosti prevence loupežných přepadení jsou poněkud omezenější, nežli je tomu např. u majetkové kriminality. Tato situace je dána charakteristickými zvláštnostmi pachatelů. Zkušenosti ukazují, že pachatelé jsou z velké části osoby s nízkou inteligencí, podprůměrným vzděláním, s psychopatickými rysy osobnosti. Nežádka jsou pachatelé v době spáchání loupeže pod vlivem alkoholu.

¹⁹ CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. Praha: Themis, 2006, s. 45.

Základní cestou prevence se stává sociální sféra. Do této sféry můžeme zahrnout např. zvyšování vzdělanosti a kulturnosti. Důležité je vytváření návyku na užitečné využívání volného času, potírání alkoholismu a toxikomanie. V rodinách, různých skupinách, či celé společnosti je potřeba zabránit rozvoji učení se násilí.

Výraznou roli v prevenci tvoří masmedia, která by měla zvýrazňovat hranici mezi dovořeným a nedovořeným chováním. Masmedia by měla upozorňovat na skutečnost, že násilné řešení konfliktů je neúčinné.

Pachatelé vyhodnocují rizika a výhody loupeže. Považují za důležité přijímat taková opatření, která by tyto osoby odradila od spáchání loupežného přepadení.

Velký význam má především situační prevence. Jedná se o zajištění patřičné viditelnosti veřejných prostranství, zejména kriminogenních zón, jejich dostatečné osvětlení po setmění, odstranění různých překážek viditelnosti. Dále sledování kriminogenních zón pomocí kamerového systému či stálou policejní hlídkovou službou.²⁰

2.8 Cizinci v České republice

Cizinec

Cizincem je v ČR fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Práva a povinnosti cizinců upravuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.²¹ Počet cizinců v České republice během devadesátých let postupně vzrůstal.

Migrant

Mezinárodní migranti jsou lidé, kteří žijí mimo stát původu déle než jeden rok. Česká republika nevede statistiku o migrantech, resp. osobách, které u nás pobývají déle než rok.²²

²⁰ ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie. Díl II. Zvláštní část*. Praha: Policejní akademie ČR, 1996, s. 94.

²¹ *Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum Praha, 2003, s. 80.

²² *Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum Praha, 2003, s. 81.

Pojem migrace lze definovat jako časově více či méně ohraničený proces přesunu lidí mezi určenými státními hranicemi.²³ Migraci lze dělit na dobrovolnou a vynucenou. U tzv. pracovní migrace dochází k splynutí dobrovolné a vynucené.

V případě dobrovolné migrace se jedná většinou o případy, kdy lidé opouštějí svoji vlast za účelem studia, sjednocení rodiny, zaměstnání, či z jiných důvodů osobního charakteru.

Vynucená migrace je vyjádřením snahy vyhnout se pronásledování, represi, ozbrojeným konfliktům, přírodním či jiným katastrofám nebo jiným situacím, jež představují ohrožení života, svobody a živobytí jednotlivce.

Integrace cizinců

Integrací rozumíme soužití jednotlivců ze dvou či více skupin s odlišnými kulturními vzorci, pravidly chování, stupnicemi hodnot apod., které umožňuje jednotlivcům náležejícím do jakékoli z těchto skupin ponechat si jejich specifika, a zároveň zaručuje členům všech těchto skupin rovnoprávné postavení (nedochází tedy k diskriminaci členů některé skupiny).²⁴

Ve vztahu k cizincům se mohou policisté setkávat s různými problémy. Prvním z nich je protiprávní jednání, kdy se cizinci stávají spíše oběťmi než původci patologického jevu. Jedná se například o převaděčství či zaměstnávání cizinců za nevýhodných podmínek. Druhým problémem je porušování zákonů cizinci v souvislosti s existencí odlišných vzorců chování v jejich kulturách. Může se jednat například o domácí násilí či výchovu dětí.

K patologickým jevům také často dochází v důsledku zániku tradičních kulturních norem a hodnot, slabé integrace do většinové společnosti a následné izolaci.

Podmínky vstupu cizinců na území České republiky jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na územní České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²³ BUDILOVÁ, Lenka, HIRT, Tomáš, a kol. *Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál pro Policii ČR*. Praha: MVČR a Člověk v tísni. 2005, s. 48.

²⁴ BUDILOVÁ, Lenka, HIRT, Tomáš, a kol. *Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál pro Policii ČR*. Praha: MVČR a Člověk v tísni. 2005, s. 10.

Nelegálním pobytem rozumíme neoprávněný vstup cizince na území České republiky za předpokladu, že nelegální vstup není odhalen a cizinec pobývá v České republice dál nelegálně. Za nelegální pobyt můžeme považovat i situaci, kdy cizinec vstoupí na území České republiky legálně, ale po uplynutí lhůty povoleného pobytu nevycestuje a pobývá v zemi dále bez povolení.

Až do roku 1989 byla imigrace do České (a Slovenské) republiky přísně kontrolována. Běžný člověk měl příležitost setkat se s někým, kdo se narodil v zahraničí, poměrně zřídka. Možnosti takového setkání byly do velké míry omezeny sociálně a prostorově. Univerzitní studenti se mohli setkat se zahraničními kolegy, dělníci v továrnách s vietnamskými spolupracovníky, kteří do tehdejšího Československa přicházeli od konce padesátých let, obyvatelé některých měst s vojenskými posádkami byli v každodenním kontaktu se sovětskými vojáky, kteří u nás zůstali od okupace republiky v roce 1968. I přesto lze říci, že až do roku 1989 byla česká společnost poměrně uzavřená, obehnaná těžko prostupnou hranicí. Po pádu komunistického režimu se tato situace radikálně změnila. Od té doby roste počet těch, kteří hranici překračují, a to oběma směry. Tak se cizinci stávají stále početnější a obvyklejší součástí české společnosti.

V České republice v devadesátých letech počet legálně usazených cizinců postupně vzrůstal. Mezi lety 1994 a 1999 se více než zdvojnásobil ze zhruba 100 tisíc na počty kolem 200 tisíc pobývajících cizinců. V roce 2000 počet cizinců v ČR poklesl o 30 000 osob, přičemž tento vývoj se všeobecně přičítá změnám legislativy. 1.1.2000 vstoupil v platnost zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v původní podobě, který podstatně zpřísnil vstupní a pobytový režim většiny cizinců v ČR. Některá ustanovení tohoto zákona byla zmírněna až novelou platnou od 1. července 2001, která měla za následek opětovný mírný nárůst počtu usazených cizinců. Ten pokračoval až do roku 2006, kdy v ČR bylo Ředitelstvím služby Cizinecké a pohraniční policie evidováno přibližně 321 500 cizinců, z nichž 43 % představovali cizinci s trvalým pobytem.

V souvislosti se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření kategorií pobytu, kromě pobytů trvalých a víz nad 90 dnů jsou rozlišovány také pobyty dlouhodobé (pobyty navazující na víza nad 90 dnů) a pobyty přechodné pro občany EU a jejich rodinné příslušníky.

K 31. 12. 2006 bylo v ČR evidováno 321 456 cizinců, z toho 139 185 cizinců s trvalým pobytem, 155 164 cizinců s pobytem dlouhodobým či přechodným (občanů EU a

jejich rodinných příslušníků), 27 107 cizinců s vízem nad 90 dnů - a dále - 1 887 cizinců s platným azylem. (Celkový počet cizinců tedy - včetně cizinců s aktuálně platným azylem - činil 323 343 osob).

Složení cizinců z hlediska státního občanství se již od roku 1996 na prvních pěti místech nemění. V jednotlivých letech se pouze střídají na prvních dvou pozicích Slovensko a Ukrajina a na pozici třetí a čtvrté Vietnam a Polsko. K 31. 12. 2006 byli v ČR nejsilněji zastoupeni občané Ukrajiny (102 594 osob, 32%) a Slovenska (58 384, 18%). Dále následovala státní občanství: Vietnam (40 779 osob, 13%), Polsko (18 894 osob, 6%) a Rusko (18 564 osob, 6%).

K 31. 12. 2007 Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR v České republice evidovalo 392 087 cizinců, z toho 158 018 cizinců s trvalým pobytem, 234 069 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů.

K 31. 12. 2007 byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (126 526 osob, 32 %) a Slovenska (67 880, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (50 955 osob, 13 %), Rusko (23 303 osob, 6 %) a Polsko (20 607 osob, 5 %).

K 31. 12. 2008 Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR v České republice evidovalo 438 301 cizinců, z toho 172 927 cizinců s trvalým pobytem, 265 374 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů.

K 31. 12. 2008 byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (131 965 osob, 30 %) a Slovenska (76 034 osob, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (60 258 osob, 14 %), Rusko (27 178 osob, 6 %) a Polsko (21 710 osob, 5 %).²⁵ (viz příloha č. 1)

Samozřejmě je nutné uvést, že v České republice se zdržují také cizinci nelegálně. Jejich počty jsou těžko zmapovatelné a odhady jednotlivých organizací zabývajících se touto problematikou jsou velmi rozdílné. Předpokládá se, že se může jednat až o desetitisíce cizinců.

²⁵ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje

Ze statistik Českého statistického úřadu je patrné, že vývoj nelegální migrace cizinců v letech 2000 – 2007 v České republice klesal. V letech 2000 až 2007 klesl zjištěný počet nelegálně se zdržujících cizinců na územní České republiky z 53 116 cizinců v roce 2000 na 7 549 cizinců v roce 2007. (viz. příloha č. 2)

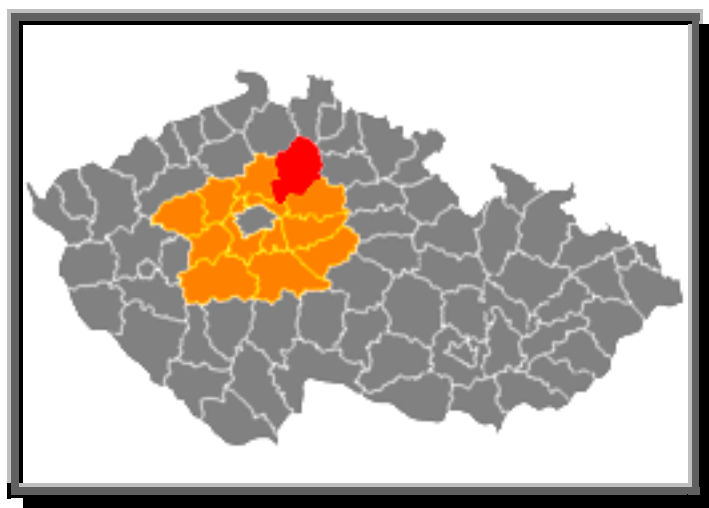
Od 21. prosince 2007 je Česká republika součástí schengenského prostoru a tím došlo ke zrušení kontrol na hranicích s jejími sousedními státy. Od 30. března 2008 došlo i na mezinárodních letištích ke zrušení kontrol v případě letů uvnitř Schengenu. V současné době tvoří schengenský prostor včetně České republiky 25 států. Vstup České republiky do schengenského prostoru znamená plné zapojení do schengenské spolupráce, která zahrnuje harmonizovaná pravidla týkající se ochrany vnějších hranic, vízových a konzulárních záležitostí, policejní spolupráce i ochrany osobních údajů.

Hlavní změny spojené se vstupem České republiky do Schengenu jsou: překračování pozemních hranic bez hraničních kontrol a bez zastavení, nové účinné nástroje pro potírání kriminality, využívání Schengenského informačního systému a zjednodušené cestování cizinců.

3 Praktická část

Cílem praktické části bakalářské práce je zmapování vývoje trestného činu loupež za období od roku 2004 do roku 2008 na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. Násilnou trestnou činnost v této práci tvoří vraždy, loupeže, vydírání, znásilnění a těžké ublížení na zdraví.

Pro přehlednost jsou v praktické části uvedeny další důležité skutečnosti. Jedná se o problematiku vymyšlených loupeží ze strany poškozených, loupeže peněžních ústavů a čerpacích stanic pohonných hmot, loupeže s pohrůzkou užití násilí či s násilím, oběti dle pohlaví, celkové složení poškozených dle pohlaví, složení cizinců jako zjištěných pachatelů loupežných přepadení či věková struktura cizinců jako zjištěných pachatelů.

Okres Mladá Boleslav je jedním z okresů Středočeského kraje. Rozloha okresu je 1022,83 km², počet obyvatel je 115 379 osob, hustota zalidnění je 113 obyvatel na 1 km². V okrese Mladá Boleslav je 120 obcí, z toho 8 měst a 4 městyse. Sídlem okresu je město Mladá Boleslav. Okres Mladá Boleslav sousedí na západě s okresem Mělník, na jihu s okresem Praha – východ a na jihozápadě s okresem Nymburk. Dále pak sousedí na severovýchodě, severu a na severozápadě s okresy Česká Lípa, Liberec, Semily a na východě s okresem Jičín.

V 19. století došlo v Mladé Boleslavi k výstavbě továrny Laurin & Klement, která v roce 1905 vyrobila svůj první automobil a v roce 1925 se stala součástí Škodových závodů. Dnes je významnou součástí koncernu Volkswagen. Vzhledem ke skutečnosti, že Škoda Auto a.s. zaměstnává několik tisíc lidí a na tuto firmu je napojeno mnoho firem, je v okrese Mladá Boleslav i velká migrace cizinců.

3.1 Stanovení předpokladů

Předpoklad č. 1

Lze předpokládat, že podíl trestného činu loupež na celkovém nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav je vyšší než 60% (ověřováno pomocí studia dokumentace – vyšetřovací spisy).

Předpoklad č. 2

Lze předpokládat, že zjištění pachatelé trestného činu loupeže na okrese Mladá Boleslav jsou převážně cizinci (ověřováno pomocí studia dokumentace – vyšetřovací spisy).

3.2 Použité metody

Práce vychází z vyhodnocení dokumentace celkového nápadu násilné trestné činnosti za období od roku 2004 do roku 2008 a analýzy spisové dokumentace. Získaná data byla vyhodnocena a vyjádřena pomocí jak konkrétních čísel, tak pomocí procentuálního vyčíslení.

3.3 Získaná data a jejich interpretace

3.3.1 Vyhodnocení předpokladu č. 1

Lze předpokládat, že podíl trestného činu loupež na celkovém nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav je vyšší než 60%.

Loupež je považována po vraždě za druhý společensky nejzávažnější trestný čin. Loupež představuje útok na cizí majetek i na tělesnou integritu oběti. Rozsah útoku může být od pohrůžky užití násilí až po drastické napadení. Existují také případy, kdy úmysl zmocnit se cizí věci končí smrtí oběti.

Podle intenzity agrese můžeme loupeže dělit na loupeže páchané s použitím pohrůžky násilí, páchané s užitím násilí, nebo loupeže páchané uvedením oběti do stavu bezbrannosti lstí. Podle charakteru napadeného objektu můžeme rozlišovat loupeže peněžních ústavů, čerpacích stanic pohonných hmot, barů a heren, či loupežná přepadení prostá, která nevyžadují zvláštní přípravné činnosti.

Loupež obecně negativně působí na společnost, vyvolává pocit ohrožení. K této situaci také velmi přispívá velká medializace takového trestného jednání.

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav celkem k 131 případům násilné trestné činnosti. Násilnou trestnou činnost tvořilo: 1 případ trestného činu vražda, 113 případů trestného činu loupež, 10 případů trestného činu vydírání, 5 případů trestného činu znásilnění a 2 případy trestného činu těžkého ublížení na zdraví. **113 případů trestného činu loupež tvořilo 86,26 % z celkového nápadu násilné trestné činnosti.**

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav celkem k 136 případům násilné trestné činnosti. Násilnou trestnou činnost tvořilo: 3 případy trestného činu vražda, 110 případů trestného činu loupež, 12 případů trestného činu vydírání, 5 případů trestného činu znásilnění a 6 případů trestného činu těžké ublížení na zdraví. **110 případů trestného činu loupež tvořilo 80,88 % z celkového nápadu násilné trestné činnosti.**

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav celkem k 99 případům násilné trestné činnosti. Násilnou trestnou činnost tvořilo: 4 případy trestného činu vražda, 81 případů trestného činu loupež, 5 případů trestného činu vydírání, 6 případů trestného činu znásilnění a 3 případy trestného činu těžké ublížení na zdraví. **81 případů trestného činu loupež tvořilo 81,82 % z celkového nápadu násilné trestné činnosti.**

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav celkem k 114 případům násilné trestné činnosti. Násilnou trestnou činnost tvořilo: 4 případy trestného činu vražda, 83 případů trestného činu loupež, 11 případů trestného činu vydírání, 10 případů trestného činu znásilnění a 6 případů trestného činu těžké ublížení na zdraví. **83 případů trestného činu loupež tvořilo 72,81 % z celkového nápadu násilné trestné činnosti.**

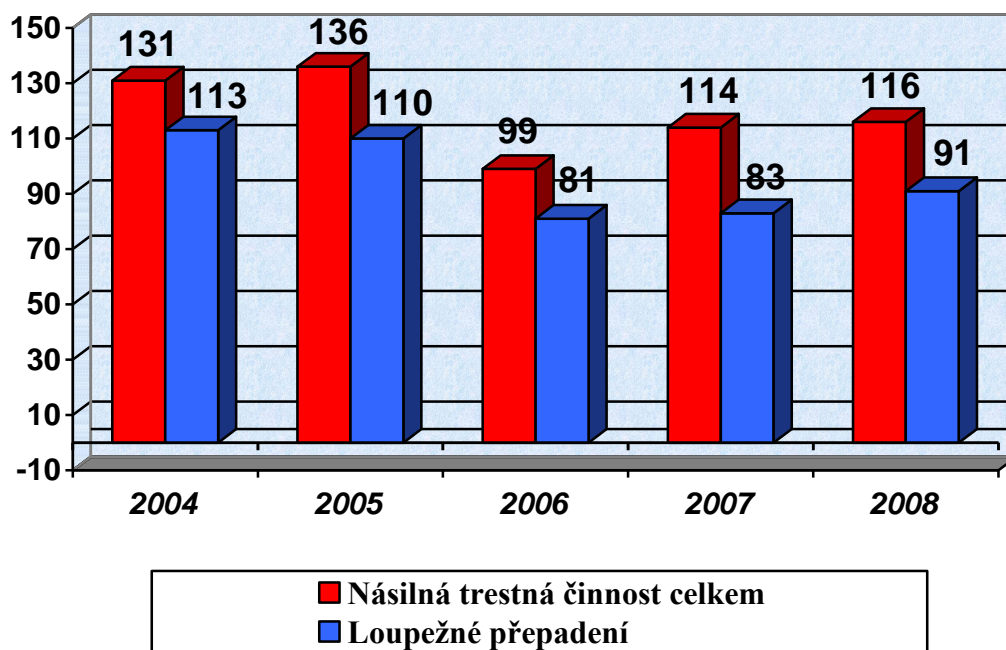
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav celkem k 116 případům násilné trestné činnosti. Násilnou trestnou činnost tvořilo: 2 případy trestného činu vražda, 91 případů trestného činu loupež, 10 případů trestného činu vydírání, 12 případů trestného činu znásilnění a 1 případ trestného činu těžké ublížení na zdraví. **91 případů trestného činu loupež tvořilo 78,45 % z celkového nápadu násilné trestné činnosti.**

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 1 a grafu č. 1, 2.

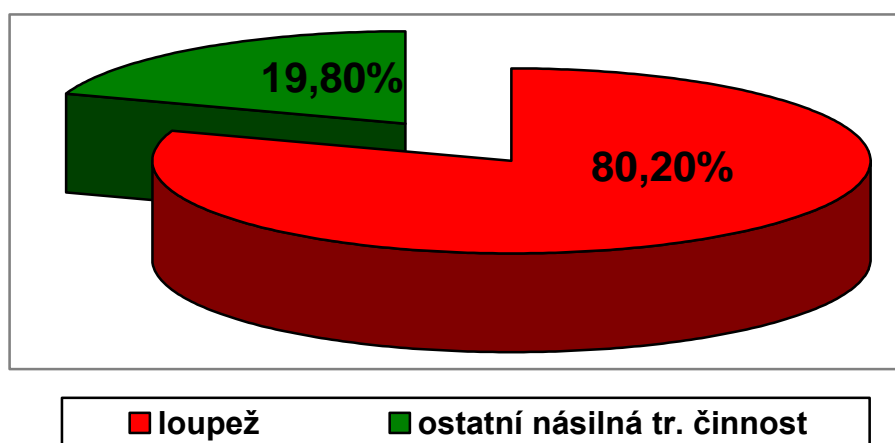
Tab. č. 1 znázorňuje podíl trestného činu loupež na nápadu násilné trestné činnosti v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

<i>Rok</i>	<i>Celkový počet násilné trestné činnosti</i>	<i>Počet loupežných přepadení</i>	<i>%</i>
2004	131	113	86,26 %
2005	136	110	80,88 %
2006	99	81	81,82 %
2007	114	83	72,81 %
2008	116	91	78,45 %
Celkem	596	478	80,20 %

Graf č. 1 znázorňuje podíl trestného činu loupež na nápadu násilné trestné činnosti v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Graf č. 2 znázorňuje podíl trestného činu loupež na nápadu násilné trestné činnosti v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **trestný čin loupež tvořil více jak 60 %**. **Trestný čin loupež tvořil v letech 2004 až 2008 více než 72 % celkového nápadu násilné trestné činnosti**. Podíl loupeží na nápadu násilné trestné činnosti od roku 2004 klesl z 86,26 % na 78,45 % roku 2008. **Předpoklad č. 1 se potvrdil.**

3.3.1.1 Vymyšlené loupeže

Jedním z počátečních úkonů při oznámení trestného činu je prověření, zda se nejedná o nepravdivé, fingované oznámení. Toto samozřejmě platí i oznámení loupeže. Z vlastní zkušenosti mohu uvést, že vyvrácení nepravdivého oznámení není snadné. Základem je získat co nejvíce základních informací o události a provést důkladné šetření na místě činu. Mnohdy je prokázání fingované loupeže náročnější než vyšetřování skutečné loupeže a to i z časového hlediska, zejména proto, že oznamovatel vytváří umělé stopy. V takových případech si například oznamovatel ušpiní oblečení, či dokonce přivodí zranění. Existují případy, kdy oznamovatel událost oznámí s velkým časovým zpožděním, např. čeká, až přestane být pod vlivem alkoholu.

V případech, kdy se jedná o fingovanou loupež, si oznamovatel většinou popis pachatele zcela vymyslí a snaží se upozornit na skutečnosti, které by mohly vést vyšetřování špatným směrem. V oznámení jsou rozpory se skutečností či výpovědí svědků. Ve většině případů vede oznamovatele k ohlášení fingované loupeže snaha o zakrytí manka, zpronevěry či ztráty peněz, nebo také snaha zmocnit se svěřených finančních prostředků a věcí. Vyskytují se také případy, kdy například manžel přijde o celou výplatu, kterou propije či prohraje na hracích automatech a neví, jak to říci manželce, tak oznámí, že byl přepaden.

Z vlastní zkušenosti mohu uvést dva případy fingované loupeže. V prvním případě dívka ve věku 15 let oznámila, že byla přepadena a při přepadení jí byl odcizen mobilní telefon. Šetřením se zjistilo, že mobilní telefon darovala své kamarádce. Dívka si přepadení vymyslela. Bylo zjištěno, že hlavním důvodem oznámení fingované loupeže byla snaha na sebe upozornit před rodiči. Ve druhém případě fingované loupeže se jednalo o to, že dívka ve

věku 17 let byla na diskotéce a nechtěla se vrátit domů v době stanovené rodiči, a proto v ranních hodinách s úsměvem nahlásila, že byla přepadena.

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav k 113 loupežím, z toho 17 případů si poškozený vymyslel, což je **15,04 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav k 110 loupežím, z toho 14 případů si poškozený vymyslel, což je **12,73 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav k 81 loupežím, z toho 9 případů si poškozený vymyslel, což je **11,11 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav k 83 loupežím, z toho 8 případů si poškozený vymyslel, což je **9,64 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

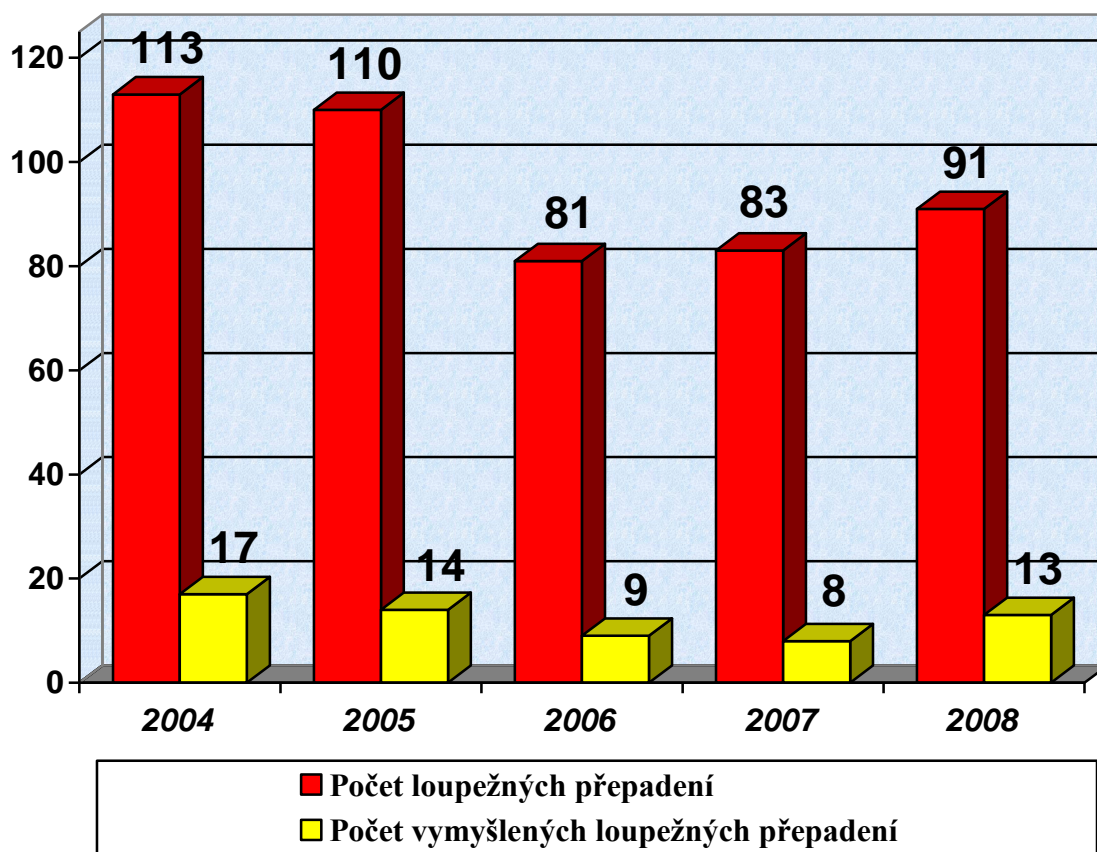
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav k 91 loupežím, z toho 13 případů si poškozený vymyslel, což je **14,29 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 2 a grafu č. 3.

Tab. č. 2 znázorňuje podíl vymyšlených loupeží na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

<i>Rok</i>	<i>Počet loupežných přepadení</i>	<i>Počet vymyšlených loupežných přepadení</i>	<i>%</i>
2004	113	17	15,04 %
2005	110	14	12,73 %
2006	81	9	11,11 %
2007	83	8	9,64 %
2008	91	13	14,29 %

Graf č. 3 znázorňuje podíl vymyšlených loupeží na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že vymyšlené loupeže tvoří nezanedbatelnou část celkového nápadu loupeží. **V letech 2004 až 2008 tvořila vymyšlená loupežná přepadení více jak 9 % z celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav.**

3.3.1.2 Loupeže s násilím nebo s pohrůzkou užití násilí

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav k 113 loupežím, z toho bylo 84 loupeží s užitím násilí, tj. 74,35 %, a 29 loupeží s pohrůzkou užití násilí, tj. 25,65 %.

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav k 110 loupežím, z toho bylo 76 loupeží s užitím násilí, tj. 69,10 %, a 34 loupeží s pohrůžkou užití násilí, tj. 30,90 %.

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav k 81 loupežím, z toho bylo 56 loupeží s užitím násilí, tj. 69,14 %, a 25 loupeží s pohrůžkou užití násilí, tj. 30,86 %.

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav k 83 loupežím, z toho bylo 49 loupeží s užitím násilí, tj. 59,04 %, a 34 loupeží s pohrůžkou užití násilí, tj. 40,96 %.

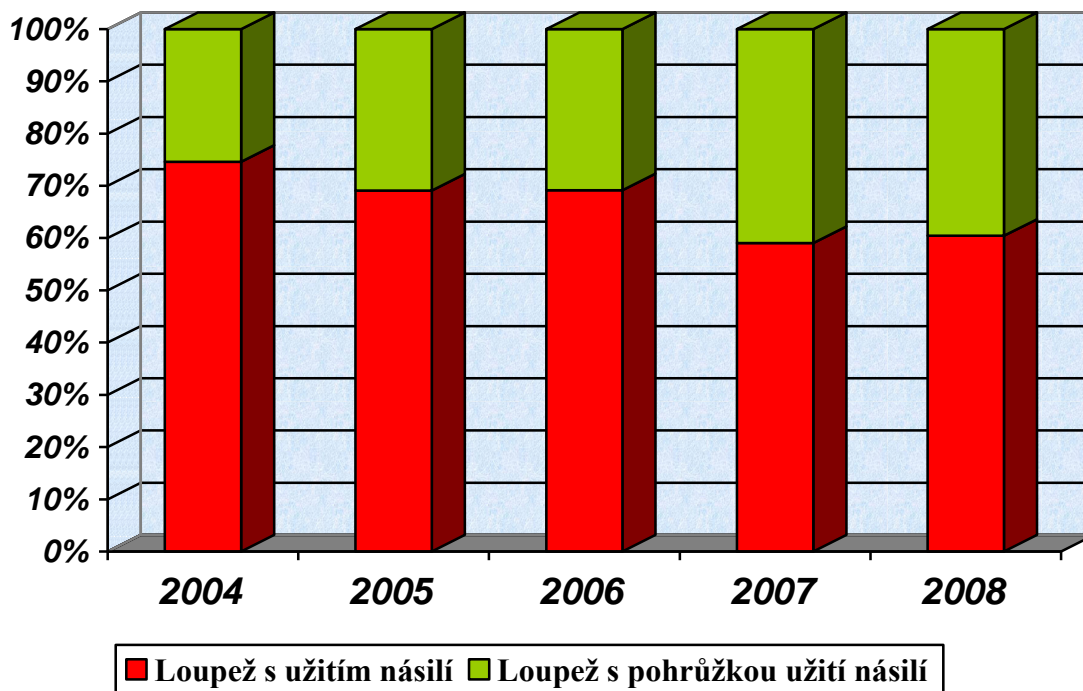
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav k 91 loupežím, z toho bylo 55 loupeží s užitím násilí, 60,44 %, a 36 loupeží s pohrůžkou užití násilí, tj. 39,56 %.

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 3 a grafu č. 4.

Tab. č. 3 znázorňuje podíl loupeží s užitím násilí a loupeží s pohrůžkou násilí na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

<i>Rok</i>	<i>Počet loupežných přepadení</i>	<i>Počet loupeží s užitím násilí</i>	<i>%</i>	<i>Počet loupeží s pohrůžkou užití násilí</i>	<i>%</i>
2004	113	84	75,35 %	29	25,65 %
2005	110	76	69,10 %	34	30,90 %
2006	81	56	69,14 %	25	30,86 %
2007	83	49	59,04 %	34	40,96 %
2008	91	55	60,44 %	36	39,56 %

Graf č. 4 znázorňuje podíl loupeží s užitím násilí a loupeží s pohrůzkou násilí na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že procentní **podíl loupeží s násilím mírně klesal**. Za období od roku 2004 do roku 2008 poklesl podíl loupeží s násilím nejméně o 10 %.

3.3.1.3 Oběti dle pohlaví

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav k 113 loupežím, z toho bylo 86 případů, kdy poškození byli muži a 27 případů, kdy byly poškozené ženy.

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav k 110 loupežím, z toho bylo 76 případů, kdy poškození byli muži a 34 případů, kdy byly poškozené ženy.

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav k 81 loupežím, z toho bylo 55 případů, kdy poškození byli muži a 25 případů, kdy byly poškozené ženy. U jedné loupeže byl poškozený muž i žena.

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav k 83 loupežím, z toho bylo 58 případů, kdy poškození byli muži a 25 případů, kdy byly poškozené ženy.

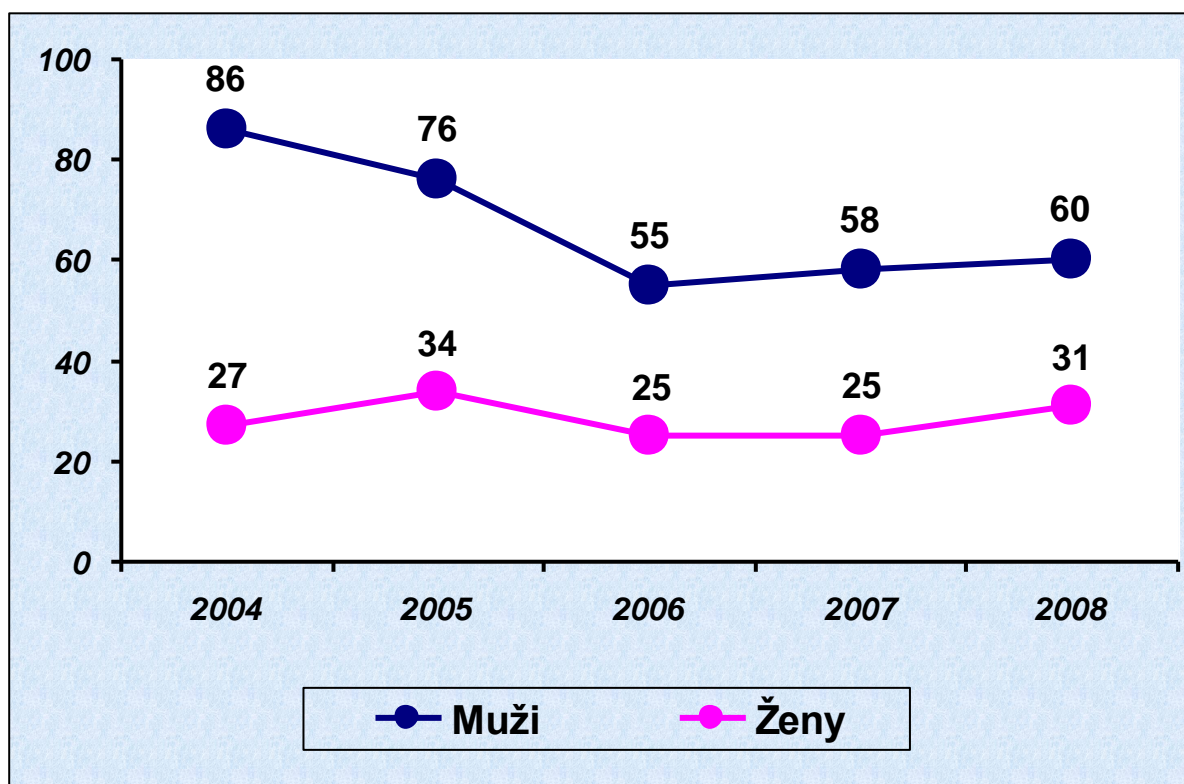
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav k 91 loupežím, z toho bylo 60 případů, kdy poškození byli muži a 31 případů, kdy byly poškozené ženy.

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 4 a grafu č. 5.

Tab. č. 4 znázorňuje počet případů loupeží u kterých byl poškození muži, ženy nebo muži i ženy v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Rok	Počet loupežných přepadení	Počet případů (poškození muži)	Počet případů (poškozené ženy)	Počet případů (poškozen muž i žena)
2004	113	86	27	0
2005	110	76	34	0
2006	81	55	25	1
2007	83	58	25	0
2008	91	60	31	0

Graf č. 5 znázorňuje počet případů loupeží u kterých byl poškozen muž, žena nebo muž i žena v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **obětmi loupeží byli převážně muži**. Podíl ženských obětí se v letech 2006 až 2008 mírně zvýšil.

3.3.1.4 Loupeže peněžních ústavů a čerpacích stanic pohonných hmot

Loupeže poboček čerpacích stanic pohonných hmot a zvláště loupeže peněžních ústavů jsou specifické. U těchto objektů lze předpokládat větší koncentraci finanční hotovosti. Proto je škoda u těchto loupeží podstatně vyšší. V těchto případech je dána velká odlišnost od loupeží např. pouličních. Podstatná část činnosti pachatelů probíhá přímo na pracovištích.

Zvláště u loupeží peněžních ústavů nastávají situace, kdy přítomní klienti a ostatní personál nezpozoruje nějaké neobvyklé chování. Loupež se odehraje u tzv. přepážky či pokladny. O tom, že proběhlo loupežné přepadení se personál či přítomní klienti dozvědí od pracovníce na přepážce až ve chvíli, kdy pachatel opouští místo činu.

Z vlastní zkušenosti mohu uvést, že loupeže na čerpacích stanicích se odehrávají z velké části v případech, kdy v samotném objektu čerpací stanice není nikdo ze zákazníků. U loupeží peněžních ústavů je tomu naopak právě proto, že v případech, kdy je např. v bance mnoho osob, je činnost pachatele méně zpozorovatelná. To platí v případech, kdy je pachatel jednotlivec.

Pachatelé můžeme rozdělit do dvou skupin:

- **profesionálové** – jedná se o zločince, kteří jsou na provedení loupeže výborně připraveni. Tito pachatelé používají velmi brutální násilí. Místem útoku jsou obvykle místa, kde lze očekávat velké množství finančních prostředků.
- **amatéři** – tato skupina pachatelů se také zaměřuje na místa, kde lze očekávat velké množství finančních hotovosti, ale spokojí se i s menší sumou ukradené finanční hotovosti.

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav k 113 loupežím, z toho byly 2 případy přepadení peněžního ústavu, tj. 1,77 % z celkového nápadu trestného činu loupež a 6 případů přepadení čerpací stanice pohonných hmot, tj. 5,31 % z celkového nápadu trestného činu loupež.

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav k 110 loupežím, z toho byly 4 případy přepadení peněžního ústavu, tj. 3,64 % z celkového nápadu trestného činu loupež a 6 případů přepadení čerpací stanice pohonných hmot, tj. 5,45 % z celkového nápadu trestného činu loupež.

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav k 81 loupežím, z toho byly 3 případy přepadení peněžního ústavu, tj. 3,70 % z celkového nápadu trestného činu loupež a 2 případy

přepadení čerpací stanice pohonných hmot, tj. 2,47 % z celkového nápadu trestného činu loupež.

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav k 83 loupežím, z toho bylo 6 případů přepadení peněžního ústavu, tj. 7,23 % z celkového nápadu trestného činu loupež a 6 případů přepadení čerpací stanice pohonných hmot, tj. 7,23 % z celkového nápadu trestného činu loupež.

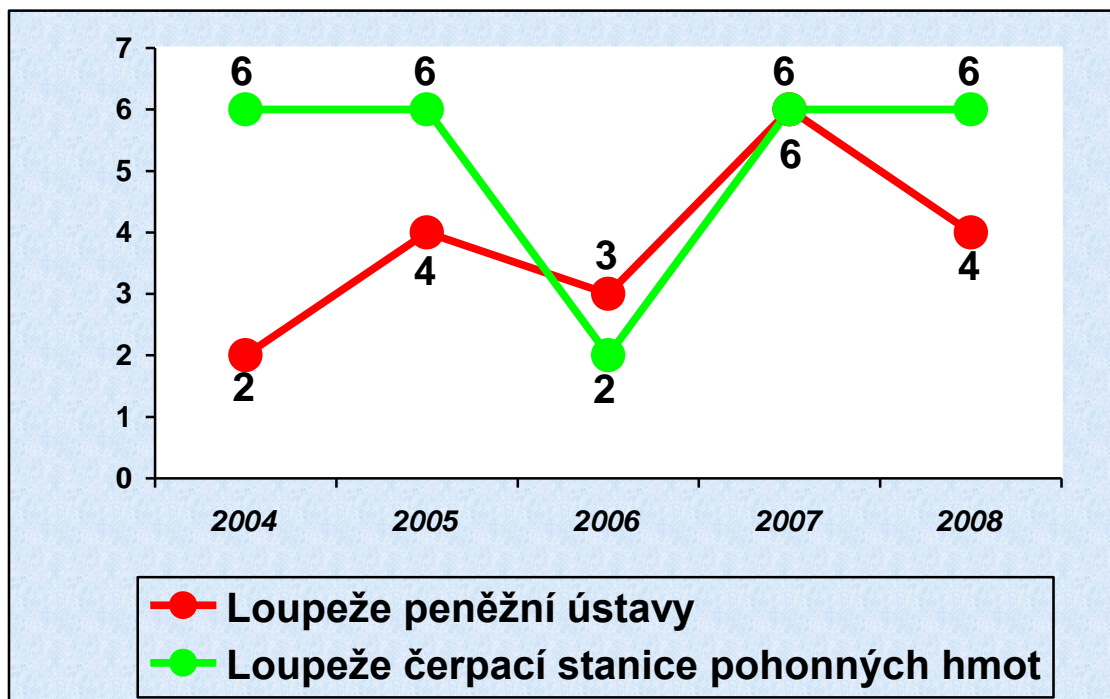
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav k 91 loupežím, z toho byly 4 případy přepadení peněžního ústavu, tj. 4,40 % z celkového nápadu trestného činu loupež a 6 případů přepadení čerpací stanice pohonných hmot, tj. 6,59 % z celkového nápadu trestného činu loupež.

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 5 a grafu č. 6.

Tab. č. 5 znázorňuje podíl loupeží peněžních ústavů a loupeží čerpacích stanic pohonných hmot na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Rok	<i>Počet loupežných přepadení</i>	<i>Počet loupeží peněžních ústavů</i>	%	<i>Počet loupeží čerpacích stanic pohonných hmot</i>	%
2004	113	2	1,77 %	6	5,31 %
2005	110	4	3,64 %	6	5,45 %
2006	81	3	3,70 %	2	2,47 %
2007	83	6	7,23 %	6	7,23 %
2008	91	4	4,40 %	6	6,59 %

Graf č. 6 znázorňuje podíl loupeží peněžních ústavů a loupeží čerpacích stanic pohonných hmot na celkovém počtu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **počet loupeží poboček čerpacích stanic pohonných hmot byl mírně vyšší oproti loupežím peněžních ústavů mimo roky 2006 a 2007**. V roce 2006 bylo o jednu loupež peněžního ústavu více než loupeží poboček čerpacích stanic pohonných hmot a v roce 2007 byl počet loupeží poboček čerpacích stanic pohonných hmot totožný s počtem loupeží peněžních ústavů. **V roce 2006 byl celkově zaznamenán pokles loupeží peněžních ústavů a poboček čerpacích stanic pohonných hmot.**

3.3.1.5 Objasněnost loupeží

Objasněnost bývá základním kritériem problematiky loupeží. Cílem vyšetřování je objasnění loupeže, tj. zjistit osobu pachatele nebo prokázat, že se jedná o fiktivní loupež. Výsledky vyšetřování se samozřejmě odrážejí v hodnocení policejních složek, ale i ve vnímání policie celou společností.

Zjištění pachatele závisí na mnoha okolnostech. Základem vyšetřování je získat co nejvíce základních informací o události nejen výsledkem oznamovatelů, poškozených a svědků, ale i provést důkladné šetření na místě činu, či pátrat po odcizených věcech. Dalším prvkem, který podstatně ovlivňuje objasnění loupeže, je čas (např. ztráta kriminalistických stop a detailů v paměti svědků). V rámci objasňování se využívají i jiné vyšetřovací úkony, které jsou upraveny trestním řádem. Jedná se např. rekognici, domovní prohlídku, či znalecké zkoumání.

Vzhledem k tomu, že společnost vnímá loupež jako druhý nejzávažnější trestný čin, je více ochotna spolupracovat s policií i justičními orgány při odhalování a vyšetřování loupeží. Tato skutečnost vede k tomu, že v některých případech veřejnost výrazně přispěje k objasnění loupeže.

Za objasněnou loupež lze považovat případy, kdy byl zjištěn pachatel tohoto trestného činu, ale i případy, kdy se jednalo o loupež vymyšlenou, tedy fiktivní.

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav k 113 loupežím, z toho 17 případů si poškozený vymyslel, u 37 případů byl zjištěn pachatel. Objasněno bylo 54 případů, **což je 47,79 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav k 110 loupežím, z toho 14 případů si poškozený vymyslel, u 38 případů byl zjištěn pachatel. Objasněno bylo 52 případů, **což je 47,27 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav k 81 loupežím, z toho 9 případů si poškozený vymyslel, u 37 případů byl zjištěn pachatel. Objasněno bylo 46 případů, **což je 56,79 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav k 83 loupežím, z toho 8 případů si poškozený vymyslel, u 31 případů byl zjištěn pachatel. Objasněno bylo 39 případů, **což je 46,99 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

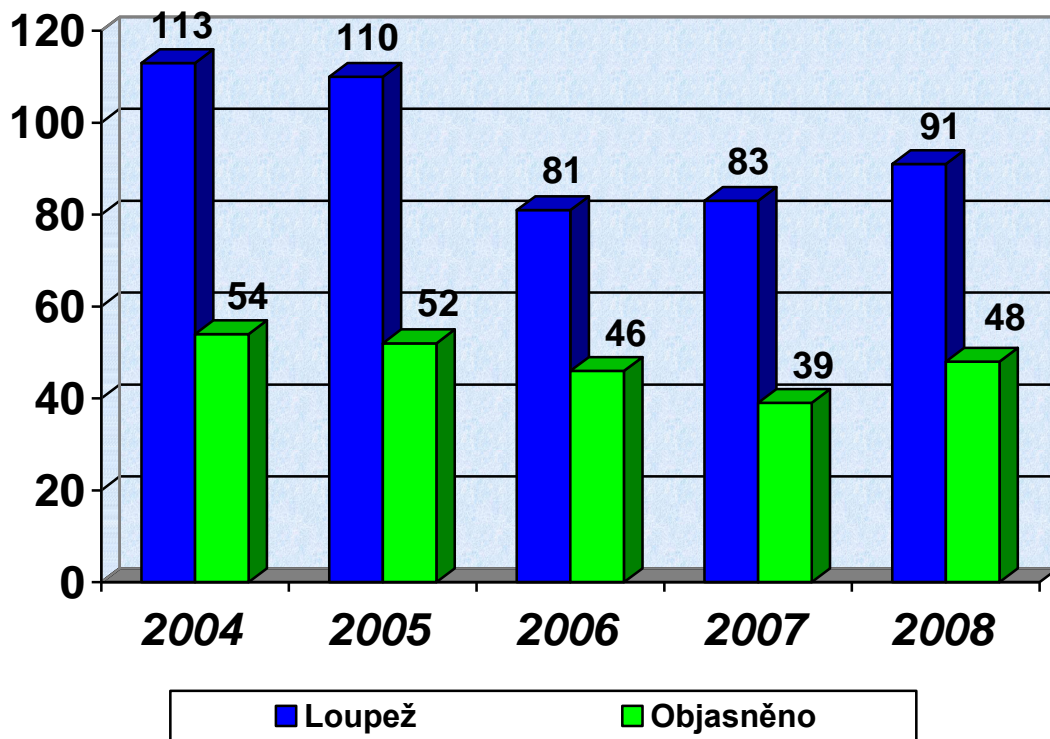
V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav k 91 loupežím, z toho 13 případů si poškozený vymyslel, u 35 případů byl zjištěn pachatel. Objasněno bylo 48 případů, **což je 52,75 % z celkového nápadu trestného činu loupež.**

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 6 a grafu č. 7.

Tab. č. 6 znázorňuje podíl objasněných loupeží na celkovém nápadu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

<i>Rok</i>	<i>Počet loupežných přepadení</i>	<i>Počet loupeží (zjištěn pachatel)</i>	<i>Počet loupeží (vymyšleno ze strany poškozeného)</i>	<i>Počet objasněných loupeží</i>	<i>Objasněno st %</i>
2004	113	37	17	54	47,79 %
2005	110	38	14	52	47,27 %
2006	81	37	9	46	56,79 %
2007	83	31	8	39	46,99 %
2008	91	35	13	48	52,75 %

Graf. č. 7 znázorňuje podíl objasněných loupeží na celkovém nápadu loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **objasněnost se pohybovala v rozmezí od 46,99 % do 56,79 %**. Velice obecně a zjednodušeně lze uvést, že objasněna byla každá druhá loupež.

3.3.2 Vyhodnocení předpokladu č. 2

Lze předpokládat, že zjištění pachatelé trestného činu loupeže na okrese Mladá Boleslav jsou převážně cizinci.

V roce 2004 došlo na okrese Mladá Boleslav v 37 případech k zjištění pachatele loupeže, z toho ve 14 případech byl pachatelem cizinec, což činí 37,84 % z celkové počtu případů zjištěných pachatelů loupeže.

V roce 2005 došlo na okrese Mladá Boleslav v 38 případech k zjištění pachatele loupeže, z toho ve 11 případech byl pachatelem cizinec, což činí 28,95 % z celkové počtu případů zjištěných pachatelů loupeže.

V roce 2006 došlo na okrese Mladá Boleslav v 37 případech k zjištění pachatele loupeže, z toho ve 8 případech byl pachatelem cizinec, což činí 21,62 % z celkové počtu případů zjištěných pachatelů loupeže.

V roce 2007 došlo na okrese Mladá Boleslav v 31 případech k zjištění pachatele loupeže, z toho v 17 případech byl pachatelem cizinec, což činí 54,84 % z celkové počtu případů zjištěných pachatelů loupeže.

V roce 2008 došlo na okrese Mladá Boleslav v 35 případech k zjištění pachatele loupeže, z toho ve 19 případech byl pachatelem cizinec, což činí 54,29 % z celkové počtu případů zjištěných pachatelů loupeže.

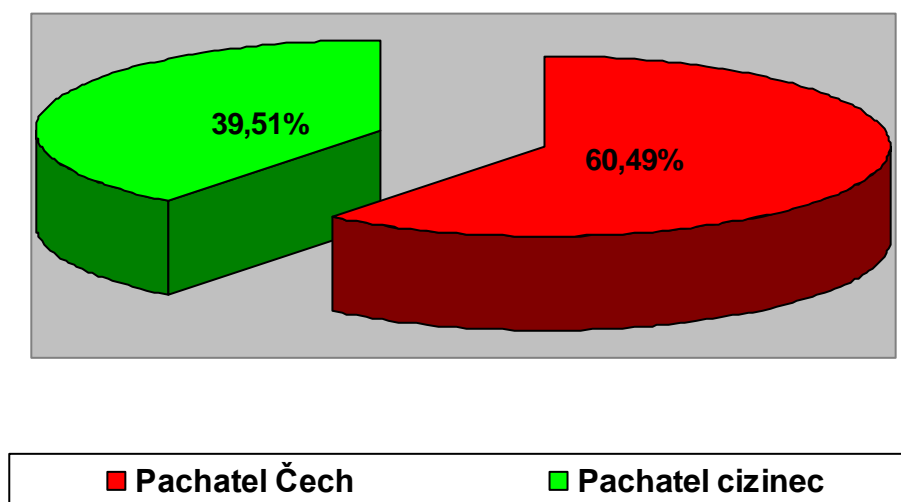
Ve všech případech loupeže spáchaných cizinci byli pachatelé muži.

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 7 a grafu č. 8.

Tab. č. 7 znázorňuje podíl cizinců na celkovém počtu případů zjištěných pachatelů loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Rok	Počet případů (zjištěn pachatel)	Počet případů (pachatel-cizinec/ci)	%
2004	37	14	37,84 %
2005	38	11	28,95 %
2006	37	8	21,62 %
2007	31	17	54,84 %
2008	35	19	54,29 %
Celkem	178	69	39,51 %

Graf. č. 8 znázorňuje podíl cizinců na celkovém počtu případů zjištěných pachatelů loupeží v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **podíl cizinců na celkovém počtu zjištěných pachatelů byl více jak 20 %**. V letech 2007 a 2008 byl podíl cizinců na celkovém počtu zjištěných pachatelů více jak 50 %, tj. došlo k extrémnímu zvýšení podílu cizinců. Předpoklad č. 2 se potvrdil jen z části.

3.3.2.1 Cizinci jako zjištění pachatelé loupeží

V roce 2004 byli na okrese Mladá Boleslav ve 14 případech loupeže zjištěni jako pachatelé cizinci. Celkem se jednalo o 20 cizinců, a to 13 mužů ze Slovenska, 1 muže z Polska, 1 muže z Ukrajiny, 1 muže z Bosny a Hercegoviny, 2 muže z Litvy a 2 muže z Běloruska.

V roce 2005 byli na okrese Mladá Boleslav v 11 případech loupeže zjištěni jako pachatelé cizinci. Celkem se jednalo o 15 cizinců, a to 13 mužů ze Slovenska a 2 muže z Ukrajiny.

V roce 2006 byli na okrese Mladá Boleslav v 8 případech loupeže zjištěni jako pachatelé cizinci. Celkem se jednalo o 10 cizinců, a to 5 mužů ze Slovenska, 3 muže z Polska, 1 muže z Iráku, 1 muže z Ukrajiny.

V roce 2007 byli na okrese Mladá Boleslav v 17 případech loupeže zjištěni jako pachatelé cizinci. Celkem se jednalo o 29 cizinců, a to 8 mužů ze Slovenska, 15 mužů z Polska a 6 mužů z Ukrajiny.

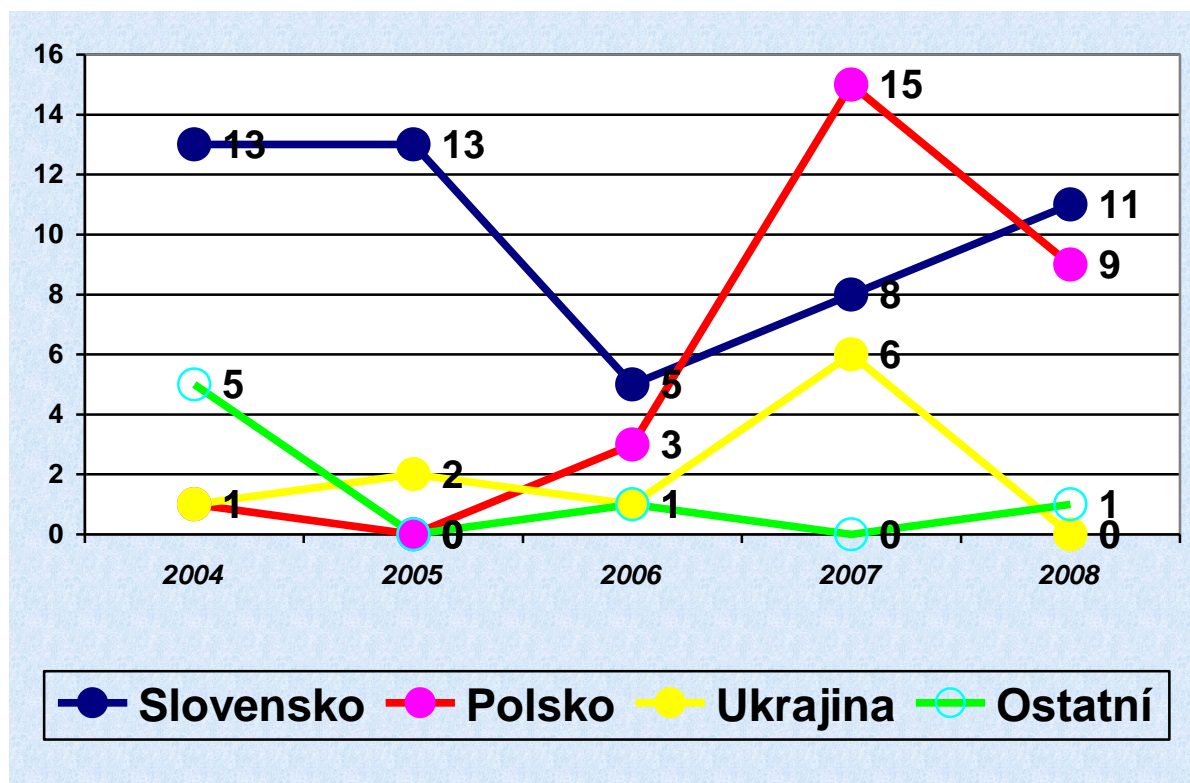
V roce 2008 byli na okrese Mladá Boleslav v 19 případech loupeže zjištěni jako pachatelé cizinci. Celkem se jednalo o 21 cizinců, a to 11 mužů ze Slovenska, 9 mužů z Polska, a 1 muže z Vietnamu. **Skupina 2 pachatelů ze Slovenska provedla sérii 5 loupežných přepadení.**

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 8 a grafu č. 9, 10.

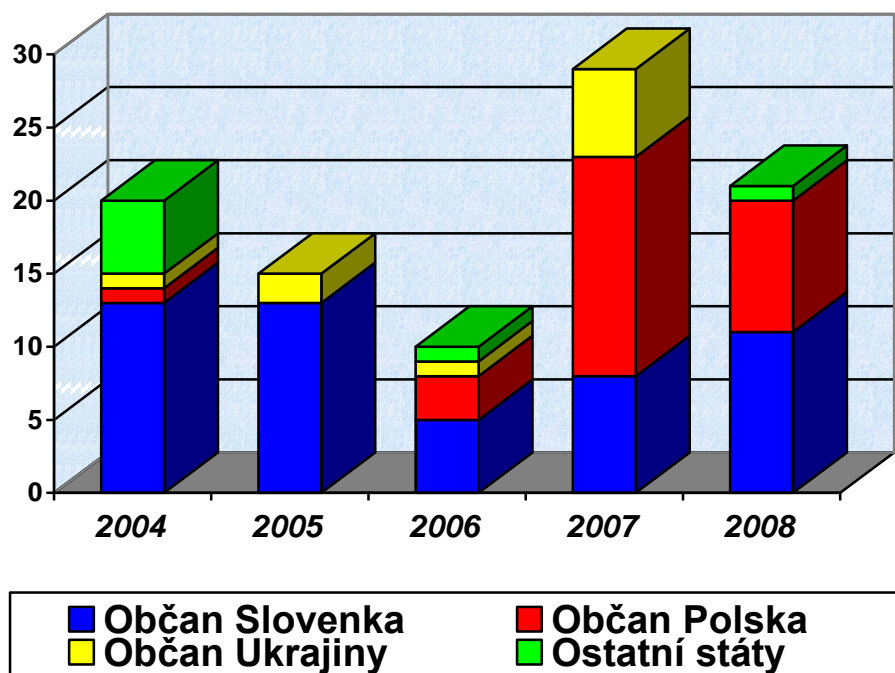
Tab. č. 8 znázorňuje počet případů loupeží, u kterých byli zjištěni pachatelé cizinci a počet cizinců pachatelů ve vztahu k státní příslušnosti v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Rok	Počet případů (pachatel cizinec)	Počet pachatelů cizinců	Státní příslušnost			
			SLOVENSKO	POLSKO	UKRAJINA	OSTATNÍ
2004	14	20	13	1	1	5
2005	11	15	13	0	2	0
2006	8	10	5	3	1	1
2007	17	29	8	15	6	0
2008	19	21	11	9	0	1

Tab. č. 9 znázorňuje počet případů loupeží, u kterých byli zjištěni pachatelé cizinci a počet cizinců pachatelů ve vztahu k státní příslušnosti v období roku 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Graf č. 10 znázorňuje podíl cizinců pachatelů loupeží dle státní příslušnosti v období let 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že skupinu pachatelů cizinců tvořili převážně občané Slovenska, Polska a Ukrajiny. V letech 2004 až 2006 a v roce 2008 byli zjištěni pachatelé cizinci převážně občané Slovenské republiky. V roce 2007 tvořili skupinu pachatelů cizinců převážně občané Polska. V roce 2007 byl zaznamenán extrémní nárůst občanů Polska jako zjištěných pachatelů loupeže. V letech 2006 - 2008 byl zaznamenán nárůst občanů Slovenské republiky jako zjištěných pachatelů loupeže.

3.3.2.2 Věkové rozložení pachatelů cizinců

Pachatelé s cizí státní příslušností byli pro lepší orientaci rozděleni do několika věkových skupin (rozmezí). Jednalo se o věkové rozmezí do 14 let, od 15let do 17 let, od 18 let do 40 let, od 41 let do 50 let, od 51 let do 60 let a nad 61 let.

V roce 2004 bylo na okrese Mladá Boleslav zjištěno jako pachatelů loupeže 20 cizinců, a to 13 mužů ze Slovenska, 1 muž z Polska, 1 muž z Ukrajiny, 1 muž z Bosny a Hercegoviny, 2 muži z Litvy a 2 muži z Běloruska.

Ve věkovém rozmezí do 14 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let byl zjištěn 1 pachatel ze Slovenska. Ve věkovém rozmezí od 18 do 40 let bylo zjištěno 18 cizinců, a to 11 mužů ze Slovenska, 2 muži z Litvy, 1 muž z Polska, 2 muži z Běloruska, 1 muž z Bosny a Hercegoviny a 1 muž z Ukrajiny. Ve věkovém rozmezí od 41 let do 50 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 51 let do 60 let byl zjištěn 1 cizinec, a to muž ze Slovenska. Ve věkovém rozmezí nad 61 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec.

V roce 2005 bylo na okrese Mladá Boleslav zjištěno pachatelů loupeže 15 cizinců, a to 13 mužů ze Slovenska a 2 muži z Ukrajiny.

Ve věkovém rozmezí do 14 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 18 do 40 let bylo zjištěno 15 cizinců, a to 13 mužů ze Slovenska a 2 muži z Ukrajiny. Ve věkovém rozmezí od 41 let do 50 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 51 let do 60 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí nad 61 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec.

V roce 2006 bylo na okrese Mladá Boleslav zjištěno jako pachatelů loupeže 10 cizinců, a to 5 mužů ze Slovenska, 3 muži z Polska, 1 muž z Iráku, 1 muž z Ukrajiny.

Ve věkovém rozmezí do 14 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 18 do 40 let bylo zjištěno 8 cizinců, a to 3 muži ze Slovenska, 3 muži z Polska, 1 muž z Ukrajiny a 1 muž z Iráku. Ve věkovém rozmezí od 41 let do 50 let byl zjištěn 1 muž ze Slovenska. Ve věkovém rozmezí od 51 let do 60 let byl zjištěn 1 muž ze Slovenska. Ve věkovém rozmezí nad 61 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec.

V roce 2007 bylo na okrese Mladá Boleslav zjištěno jako pachatelů loupeže 29 cizinců, a to 8 mužů ze Slovenska, 15 mužů z Polska a 6 mužů z Ukrajiny.

Ve věkovém rozmezí do 14 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let byli zjištěni 2 cizinci, a to 1 muž z Polska a 1 muž ze Slovenska. Ve věkovém rozmezí od 18 do 40 let bylo zjištěno 24 cizinců, a to 7 mužů ze Slovenska, 6 mužů z Ukrajiny a 11 mužů z Polska. Ve věkovém rozmezí od 41 let do 50 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 51 let do 60 let byli zjištěni 3 cizinci, a to muži z Polska. Ve věkovém rozmezí nad 61 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec.

V roce 2008 bylo na okrese Mladá Boleslav zjištěno jako pachatelů loupeže 21 cizinců, a to 11 mužů ze Slovenska, 9 mužů z Polska a 1 muž z Vietnamu.

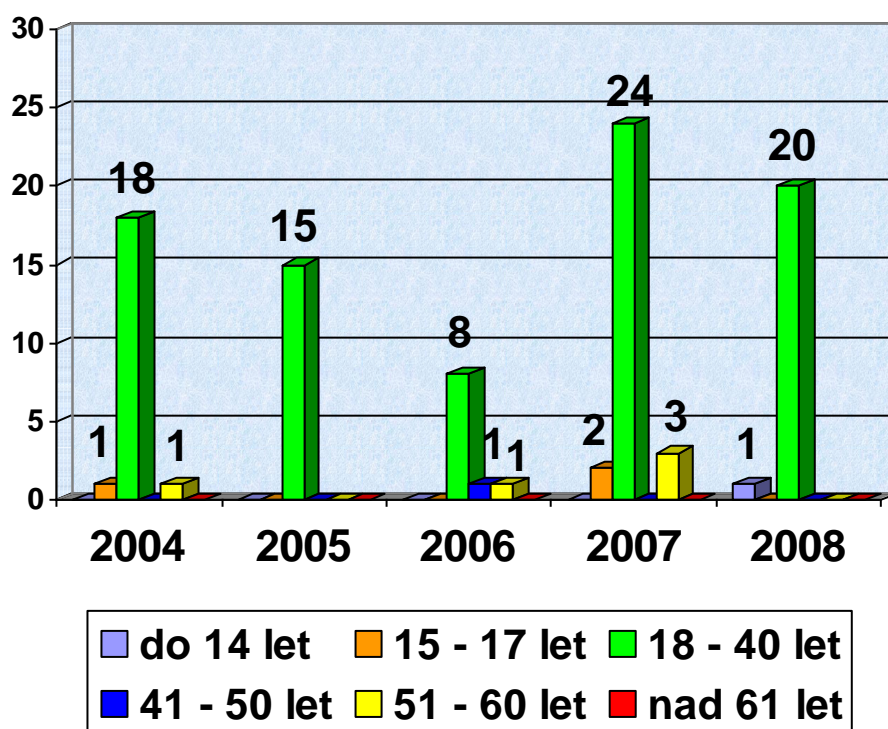
Ve věkovém rozmezí do 14 let byl zjištěn 1 cizinec a to slovenské národnosti. Ve věkovém rozmezí od 15 do 17 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 18 do 40 let bylo zjištěno 20 cizinců, a to 10 mužů ze Slovenska, 9 mužů z Polska a 1 muž z Vietnamu. Ve věkovém rozmezí od 41 let do 50 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí od 51 let do 60 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec. Ve věkovém rozmezí nad 61 let nebyl zjištěn žádný pachatel cizinec.

Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 9 a grafu č. 11.

Tab. č. 9 znázorňuje rozdělení počtu cizinců pachatelů loupeží do jednotlivých věkových rozmezí v období let 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Rok	<i>V ě k o v é r o z m e z í</i>					
	<i>do 14 let</i>	<i>15 - 17 let</i>	<i>18 - 40 let</i>	<i>41 - 50 let</i>	<i>51 - 60 let</i>	<i>nad 61 let</i>
2004	0	1	18	0	1	0
2005	0	0	15	0	0	0
2006	0	0	8	1	1	0
2007	0	2	24	0	3	0
2008	1	0	20	0	0	0

Graf č. 11 znázorňuje počet cizinců pachatelů loupeží dle rozdělení věkového rozmezí v období let 2004-2008 v okrese Mladá Boleslav.

Vyhodnocením počtu zjištěných pachatelů, cizinců, trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že **cizinci jako zjištění pachatelé loupeží spadali drtivou většinou do věkového rozmezí 18 až 40 let. Nejmladší cizinec jako zjištěný pachatel loupeže byl občan Slovenské republiky ve věku 12 let, jednalo se o rok 2008. Nejstarším cizincem jako zjištěným pachatelem loupeže byl občan Polska ve věku 56 let, jednalo se o rok 2007.**

4 Závěr

Je nutné opětovně uvést, že násilná trestná činnost je jednou ze společensky nejzávažnějších. Loupež představuje útok na cizí majetek i na tělesnou integritu oběti. Rozsah útoku může být od pohrůžky užití násilí až po drastické napadení, v některých případech končící i smrtí oběti. Oběti takových útoků zažívají nepředstavitelné psychické zážitky.

Kriminalita obecně je obrazem stavu společnosti. Zvláště vlivem masmédií dochází ke každodenní medializaci násilí, což vede k tomu, že veřejnost vnímá násilí jako běžné dění ve společnosti.

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat vývoj trestného činu loupež za posledních 5 let na okrese Mladá Boleslav z hlediska podílu na celkovém nápadu násilné trestné činnosti a podílu cizinců jako zjištěných pachatelů tohoto trestného činu. K dosažení stanoveného cíle práce byla využita metoda studia dokumentace celkového nápadu násilné trestné činnosti za období od roku 2004 do roku 2008 a analýza získaných dat – spisové dokumentace.

Vyhodnocením celkového nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že trestný čin loupež tvořil více jak 60 %. Trestný čin loupež tvořil v letech 2004 až 2008 více než 72 % celkového nápadu násilné trestné činnosti. Podíl loupeží na nápadu násilné trestné činnosti od roku 2004 klesl z 86,26 % na 78,45 % roku 2008. **Předpoklad č. 1 se potvrdil.**

Dalším vyhodnocením celkového nápadu násilné trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav za období od roku 2004 do roku 2008 bylo zjištěno, že podíl cizinců na celkovém počtu zjištěných pachatelů byl více jak 20 %. V letech 2007 a 2008 byl podíl cizinců na celkovém počtu zjištěných pachatelů více jak 50 %, tj. došlo extrémnímu zvýšení podílu cizinců. **Předpoklad č. 2 se potvrdil jen z části.**

Ze zpracování dat vyplývá, že ve sledovaném období **podíl vymyšlených loupežných přepadení tvořil více jak 9 %** z celkového nápadu trestného činu loupež v okrese Mladá Boleslav. **Podíl loupeží s násilím mírně klesal.** Za období od roku 2004 do roku 2008 poklesl podíl loupeží s násilím nejméně o 10 %. **Oběťmi loupeží byli převážně muži.** Podíl ženských obětí se v letech 2006 až 2008 mírně zvýšil. Počet loupeží poboček čerpacích stanic pohonných hmot byl **mírně vyšší oproti loupežím peněžních ústavů mimo roky 2006 a 2007.** V roce 2006 byl celkově zaznamenán pokles loupeží peněžních ústavů a poboček čerpacích stanic pohonných hmot. **Objasněnost všech loupeží se pohybovala v rozmezí od 46,99 % do 56,79 %.** Velice obecně a zjednodušeně lze uvést, že objasněna byla každá druhá loupež.

Z dalšího zpracování dat vyplývá, že ve sledovaném období tvořili **skupinu pachatelů cizinců převážně občané Slovenska, Polska a Ukrajiny**. V letech 2004 až 2006 a v roce 2008 byli zjištěni pachatelé cizinci převážně občané Slovenské republiky. V roce 2007 tvořili skupinu pachatelů cizinců převážně občané Polska. V roce 2007 byl zaznamenán extrémní nárůst občanů Polska jako zjištěných pachatelů loupeže. V letech 2006 - 2008 byl zaznamenán nárůst občanů Slovenské republiky jako zjištěných pachatelů loupeže. **Cizinci jako zjištění pachatelé loupeží spadali drtivou většinou do věkového rozmezí 18 až 40 let.** Nejmladší cizinec jako zjištěný pachatel loupeže byl občan Slovenské republiky ve věku 12 let, jednalo se o rok 2008. Nejstarším cizincem jako zjištěným pachatelem loupeže byl občan Polska ve věku 56 let, jednalo se o rok 2007.

Myslím si, že tato bakalářská práce splnila svůj sledovaný cíl a mohla by být přínosná pro všechny kolegy, kteří by se chtěli podrobněji zabývat problematikou loupeží. Zvláště za přínosnou bych považoval teoretickou část této práce. Zajímavé by mohlo být vyhodnocení získaných dat ve vztahu například k místům spáchání loupeží nebo časovému rozmezí. Nastává otázka, zda zvýšený podíl cizinců na počtu zjištěných pachatelů loupeží v letech 2007 a 2008 v Okrese Mladá Boleslav je v přímé spojitosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru.

5 Navrhovaná opatření

Na kriminalitu působí mnoho faktorů, které spolu více či méně souvisejí. Základem je zvýšit kvalitu bezpečnostní politiky státu s co největším důrazem na prevenci. Ta by měla být prvotně zaměřena na děti a mládež. Je patrné, že v dnešní době agresivita u dětí přibývá. Příčinou této skutečnosti může být negativní vliv okolí na jedince, nesprávné výchovné prostředky a nezáměr rodičů. Je zapotřebí se tomuto problému věnovat v rámci celé společnosti a snažit se zabránit minimálně zvyšování agresivity zvláště u dětí. Prevence násilí by měla směřovat obzvláště do škol, například se zaměřením na volnočasové aktivity dětí a mládeže. Dále by mělo neustále docházet ke zkvalitňování koncepce resocializačních programů pro osoby vyloučené ze společnosti, ale i osoby propuštěné z výkonu trestu.

Jak jsem již uvedl, masmédia hrají podstatnou roli v šíření násilí. Možným řešením této nepříznivé situace by mohlo být u televizních pořadů zavedení nějakého označení stupně násilí, které by rodičům umožnilo rozhodování, zda je tento pořad vhodný pro jejich dítě. Určitě by se také neměli vysílat pořady, které obsahují jakýkoli prvek násilí dříve než po 22 hodině večer. Je nutné, aby došlo k eliminaci násilí v televizi, médiích a tím i k negativnímu vlivu na vývoj osobnosti dětí a mládeže.

Přínosné by bylo omezení konzumace alkoholu a drog na veřejnosti a s tím spojené různé negativní situace týkající se heren a barů, obzvláště tzv. non stopů. Za žádoucí bych považoval zkvalitnit sociální politiku státu a s tím spojený trh práce, jelikož lidé bez práce a tím i bez finančních prostředků nemohou plně uspokojovat své základní potřeby. Tato opatření samozřejmě nebudou přinášet pozitivní výsledky ihned, ale v budoucnosti by mělo dojít k požadovaným výsledkům.

Z vyhodnocení zjištěných pachatelů loupeží v okrese Mladá Boleslav za období let 2004 – 2008 je patrné, že podíl cizinců na počtu zjištěných pachatelů loupeží je poměrně velký. I přesto, že Česká republika je členem tzv. schengenského prostoru, kde vlastně neexistují hranice jednotlivých zemí, je žádoucí, aby zvláště cizinecká policie se zaměřila více na kontroly různých ubytoven a míst s velkou koncentrací cizinců. Státní orgány by měly více dbát na to, aby jednotlivé firmy, podniky či organizace, které zaměstnávají cizince v České republice, řádně evidovaly údaje o těchto osobách.

Za opatření, která by měla okamžitý výsledek, považuji zvýšení počtu policejních hlídek na místech častého kriminálního jednání. Důležité je, aby např. veřejné prostranství, parky, ale i různá zákoutí, kde dochází k pohybu lidí, byly dostatečně pokryty veřejným osvětlením. Za velký přínos v rámci prevence považuji rozšíření kamerového systému ve městech, ve všech hernách, barech, ale i pobočkách čerpacích stanic pohonných hmot.

Zvláště do vyšetřování násilné trestné činnosti bych více zapojil veřejnost, a to pomocí velkého vlivu masmédií, samozřejmě za předpokladu, že je to z hlediska taktického přínosné.

V problematice bezpečnosti peněžních ústavů a různých poboček, kde dochází k větší koncentraci finančních hotovostí, je zapotřebí zvýšit bezpečnostní opatření. Jedná se o bezpečnostní přípravu personálu, krizové řízení, či pokladní provoz. Velké nedostatky jsou

patrné v přístupu personálu. Jedná se například o reakce na podezřelé jevy, ovládání bezpečnostní techniky, nebo chování při přepadení.

Žádná opatření nepovedou k úplné eliminaci loupeží či jiné trestné činnosti, ale věřím, že mnoha dílčími opatřeními lze snížit počet takového jednání a minimalizovat rizika.

6 Seznam použitých informačních zdrojů

BUDILOVÁ, Lenka, HIRT, Tomáš, a kol. *Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál pro Policii ČR*. 1. vydání. Praha: MVČR a Člověk v tísni. 2005. 103 s. ISBN 80-903510-1-8.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. 255 s. ISBN: 80-85858-70-3

CHMELÍK, Jan, a kol. *Loupeže a možnosti prevence a obrany*. 1. vydání. Praha: Themis, 2006. 258 s. ISBN: 80-7312-051-X.

MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 2. vydání. Praha: Portál, 2003. s. 344. ISBN: 80-7178-771-X.

NOVOTNÝ, František, a kol. *Trestní kodexy. Trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář)*. 2. vydání. Praha: Eurounion, 2002. 1640 s. ISBN: 80-7317-009-4.

NOVOTNÝ, Oto, a kol. *Kriminologie*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2004. 451 s. ISBN: 80-7357-026-2.

NOVOTNÝ, Oto, a kol. *Trestní právo hmotné. I. Obecná část*. 2. vydání. Praha: Codex, 1995. 303 s. ISBN: 80-901683-2-9.

NOVOTNÝ, Oto, a kol. *Trestní právo hmotné. II. zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Codex, 1995. 263 s. ISBN: 80-901683-2-9.

PRUDKÝ, Libor. *Přináležitost k národu, vztahy k jiným národnostem a k cizincům v České republice*. 1. vydání. Praha: Cerm, 2004. 34 s. ISBN: 80-7204-359-5.

SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů forenzní psychologie. II. díl. Speciální část*. 1. vydání. Liberec: TUL, 2002. 83 s. ISBN 80-7083-680-6.

SOCHŮREK, Jan. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 1. vydání. Liberec: TUL, 2003. 81 s. ISBN 80-7083-745-4.

SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl*. 1. vydání. Liberec: TUL, 2001. 81 s. ISBN 80-7083-494-3.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie násilí: o psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. 134 s. ISBN: 80-85858-30-4.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 114 s. ISBN: 80-7178-846-5.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vydání. Praha: Portál, 2004. 872 s. ISBN: 80-7178-802-3.

ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie. Díl II. Zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 1996. 189 s. ISBN: 80-85981-28-9.

Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku. 1. vydání. Praha: Multikulturní centrum Praha, 2003. 94 s. ISBN 80-239-1137

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje
staženo dne 26.9.2009

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace
staženo dne 23.9.2009

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu
staženo dne 14.9.2009

<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>
staženo dne 9.9.2009

7 Seznam příloh

Příloha č. 1: Graf – Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v ČR v období od roku 1993 do roku 2008 (viz text – s. 42)

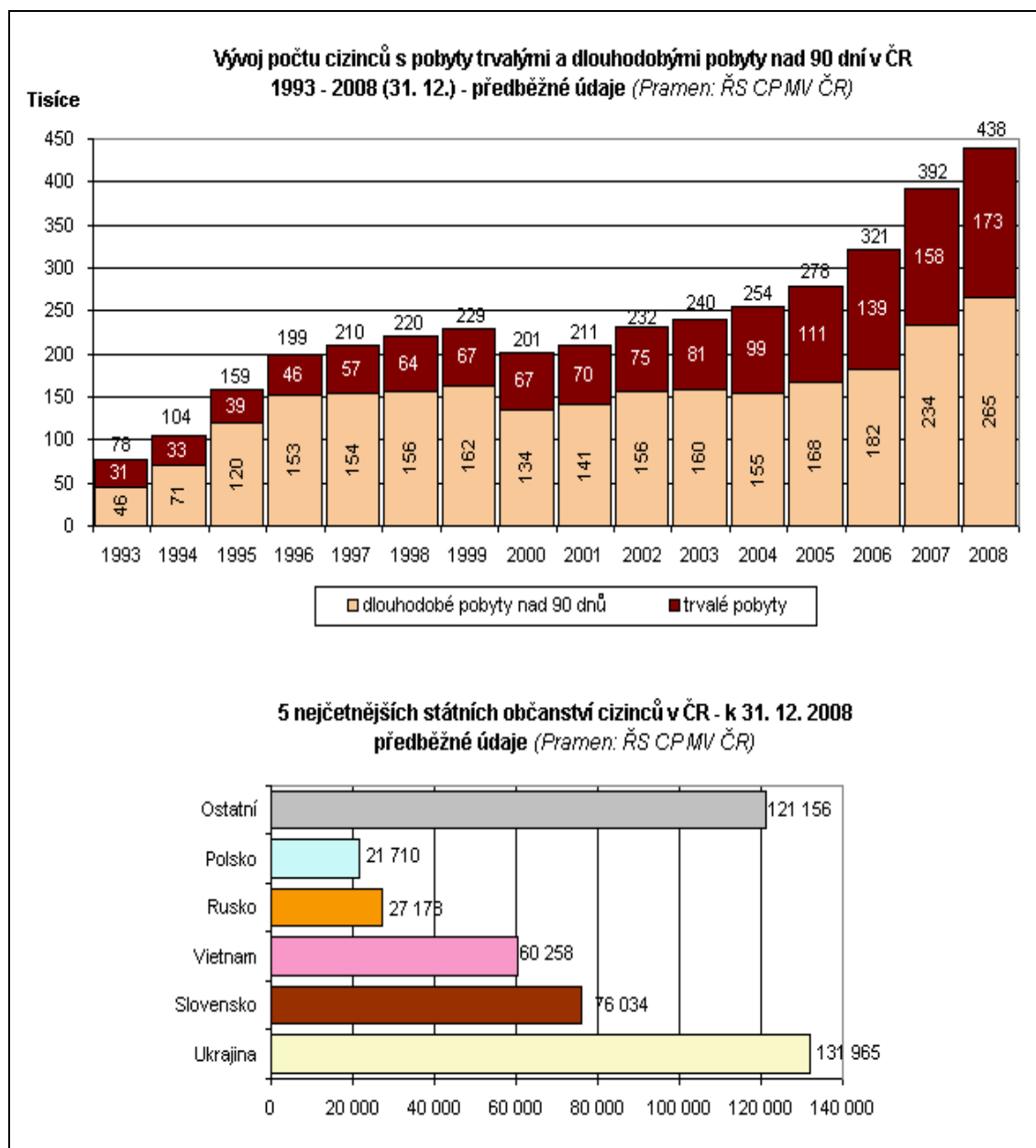
Graf – 5 nejčtetnějších státních občanství cizinců v ČR k 31.12.2008 (viz text – s. 42)

Příloha č. 2: Graf – nelegální migrace cizinců v letech 2000 – 2007 (viz text – s. 43)

Příloha č. 1

Graf – Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v ČR v období od roku 1993 do roku 2008 (viz text – s. 42)

Graf – 5 nejčtetnějších státních občanství cizinců v ČR k 31.12.2008 (viz text – s. 42)

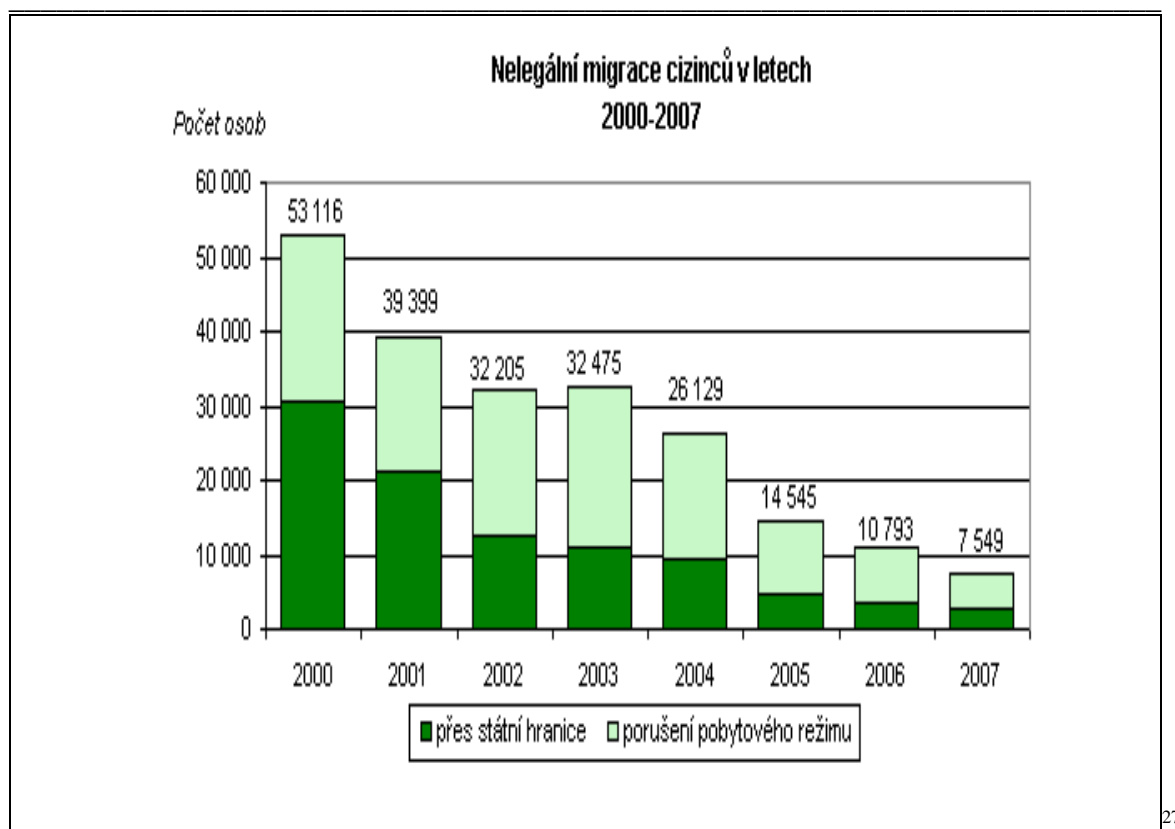

26

²⁶ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

Příloha č. 2

Graf – nelegální migrace cizinců v letech 2000 – 2007 (viz text – s. 43)

²⁷ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace